

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA PRZEZ UCZNIĄ LICEUM NA PODBUDOWIE GIMNAZJUM
 POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA DLA KLASY
 2AG

TEMATY LEKCYJNE:

Uwaga dotycząca oceniania na każdym poziomie wymagań

Aby uzyskać kolejną, wyższą ocenę, uczeń musi opanować zasób wiedzy i umiejętności z poprzedniego poziomu.

1.	Mityczni i historyczni herosi	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania cywilizacji minojskiej i mykeńskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: cywilizacja minojska, cywilizacja mykeńska, • identyfikuje postacie: Homera, Minosa, Odyseusza, Hektora, Andrzeja (Samuela) Kmicica, Michała (Jerzego) Wołodyjowskiego, Henryka Sienkiewicza, Adama Mickiewicza, • lokalizuje na mapie: cywilizacje minojską i mykeńską, • wymienia tytuły utworów: <i>Iliada</i>, <i>Odyseja</i>, <i>Potop</i>, <i>Pan Wołodyjowski</i>, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: założenia Troi, bitwy pod Chocimiem (1621 r.), obrony Kamieńca Podolskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: pismo linearne, konfederacja, • identyfikuje postacie: Achillesa, Agamemnona, Jana Kochanowskiego, Jana Karola Chodkiewicza, Jana III Sobieskiego, • lokalizuje na mapie: Knossos, Mykeny, Kamieniec Podolski, Chocim, • wymienia tytuły utworów: <i>Odprawa posłów greckich</i>, <i>Grażyna</i>, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: odkrycia archeologicznych pozostałości Troi, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: archetyp, topos, • identyfikuje postacie: Tezeusza, Wacława Potockiego,
----	--------------------------------------	---

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuł utworu <i>Transakcja wojny chocimskiej</i>, lokalizuje na mapie Troję, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia postacie literackie: Kmicica i Wołodyjowskiego, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje bohaterów literatury antycznej z bohaterami literatury polskiej,
2.	„Z tarczą albo na tarczy”	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: wielkiej kolonizacji, wojen Greków z Persami, bitwy pod Maratonem, bitwy pod Termopilami, wyjaśnia i stosuje pojęcia oraz powiedzenia: „z tarczą albo na tarczy”, wielka kolonizacja, hoplita, polskie Termopile, identyfikuje postacie: Leonidasa, Miltiadesa, Herodota, lokalizuje na mapie: obszary wielkiej kolonizacji, Ateny, Spartę, Persję, wymienia przykłady bitew zwanych polskimi Termopilami: pod Wizną, Zadwórzem, Węgrowem, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> pamięta daty roczne bitew: pod Wizną, pod Węgrowem, pod Zadwórzem, wyjaśnia i stosuje pojęcia: falanga, wieki ciemne, strateg, identyfikuje postacie: Kserksesa, Dariusza, Władysława Raginisa, Cypriana Kamila Norwida, Marię Konopnicką, lokalizuje na mapie: Termopile, Maraton, Plateje, Wiznę, Zadwórze, Węgrów, wymienia tytuł utworu <i>Bój pod Węgrowem</i>, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> pamięta datyienne bitew: pod Wizną, pod Zadwórzem, pod Węgrowem, wyjaśnia i stosuje pojęcie hoplon, identyfikuje postacie: Heinza Guderiana, Jana Matlińskiego, Władysława Jabłonowskiego, Bolesława Zajązkowskiego, Siemiona Budionnego, Kornela Ujejskiego, przedstawia przebieg bitew zwanych polskimi Termopilami, przedstawia uzbrojenie hoplity, wymienia tytuły utworów: <i>Vanitas</i>, <i>Maraton</i>, <i>Atak pod Węgrowem</i>, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postać: Augusta Barbiera, wyjaśnia różnice w pojmowaniu pojęcia patriotyzmu dawniej i dziś

		<p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny odwoływania się Polaków do wydarzeń z okresu wojen grecko-perskich.
3.	„Życie jest krótkie, sława nieśmiertelna”	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: założenia Rzymu, śmierci Juliusza Cezara, potopu szwedzkiego, przewrotu majowego, wojen punickich, bitwy pod Cecorą, • wyjaśnia i stosuje pojęcia i powiedzenia: wojna podjazdowa, „kości zostały rzucone”, „przekroczyć Rubikon”, przewrót majowy, dyktator, tyran, • identyfikuje postacie: Aleksandra Macedońskiego, Filipa II, Hannibala, Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta, Stefana Czarnieckiego, Bohdana Chmielnickiego, Tadeusza Kościuszkę, Józefa Piłsudskiego, • lokalizuje na mapie: starożytną Macedonię, ziemie podbite przez Aleksandra Wielkiego i Filipa II, Kartaginę, Wiedeń, • podejmuje próbę oceny wpływu wybranych bohaterów na losy Rzeczypospolitej, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: bitwy pod Cheroneą, początku wyprawy Aleksandra Wielkiego na Persję, bitwy nad Granikiem, bitwy pod Issos, bitwy pod Gaugamelą, drugiej wojny punickiej, bitwy pod Kannami, bitwy pod Zamą, wyprawy Czarnieckiego do Danii, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Związek Koryncki, dyktator, • identyfikuje postacie: Dariusza III, Scypiona Afrykańskiego, Karola Gustawa, Stanisława Żółkiewskiego, Jana III Sobieskiego, • lokalizuje na mapie: Cheroneę, Issos, Gaugamelę, Zamę, Kanny, Galię, Warkę, Maciejowice, Cecorę, • charakteryzuje wpływ Stefana Czarnieckiego, Tadeusza Kościuszki i Józefa Piłsudskiego na losy Polski, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: utworzenia Związku Korynckiego, bitwy pod Warką, bitwy pod Połonką, • identyfikuje postacie: Roksanę, Edgara D'Abernona, • lokalizuje na mapie Połonkę, • przedstawia wpływ ideału bohatera narodowego na kształtowanie się patriotyzmu późniejszych pokoleń, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać Timoleona, • konfrontuje ideał antycznego wodza-bohatera z bohaterskimi wodzami wojsk polskich, • wymienia okoliczności sprzyjające kształtowaniu się ideału wodza-bohatera w Polsce, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p>

		<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ antycznych wzorców na wybór drogi życiowej przez polskich bohaterów.
4	Wzorowy obywatel wczoraj i dziś	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: rozkwitu demokracji ateńskiej, upadku królestwa i republiki w Rzymie, uchwalenia obowiązującej dziś polskiej konstytucji, wyjaśnia i stosuje pojęcia: demokracja ateńska, senat rzymski, zgromadzenie ludowe, demokracja szlachecka, liberum veto, obywatelstwo, narodowość, polis, republika, identyfikuje postacie: Klejstenesa, Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Tadeusza Kościuszkę, Stefana Żeromskiego, Henryka Sienkiewicza, podjmuje próbę przedstawienia obowiązków obywatelskich w dzisiejszej Polsce, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: reform ustrojowych Klejstenesa, reform Peryklesa, wyjaśnia i stosuje pojęcia: arystokracja, oligarchia, Rada Pięciuset, „złota wolność szlachecka”, rokosz, demokracja pośrednia i bezpośrednia, społeczeństwo obywatelskie, identyfikuje postacie: Solona, Peryklesa, Cyclerona, Katona Starszego, Wincentego Kadłubka, Jana Zamoyskiego, Hugona Kołłątaja, Stanisława Staszica, Juranda ze Spychowa, Jana Skrzetuskiego, Stanisława Wokulskiego, Elżę Orzeszkową, przedstawia obowiązki obywatelskie w dzisiejszej Polsce, odróżnia pojęcia demokracji pośredniej i bezpośredniej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> pamięta daty reform Grakchów, identyfikuje postacie: Tyberiusza Grakchusa, Gajusza Grakchusa, doktora Judyma, Stasię Bozowską, Benedykta Korczyńskiego, wyjaśnia, dlaczego ustrój demokratyczny sprzyja aktywności obywatelskiej, odnajduje inspiracje antyczne w twórczości Wincentego Kadłubka, Jana Kochanowskiego i Mikołaja Reja, charakteryzuje wpływ konstytucji nihil novi na kształtowanie się demokracji szlacheckiej, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ideał obywatela w świecie antycznym, porównuje ideały obywatela w świecie antycznym i we współczesnej Polsce <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wpływ ustrojów demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej na kształt ustroju Rzeczypospolitej,

5.	<p>Nowe państwo na mapie Europy. Polska Mieszka I</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: chrztu Mieszka I, przybycia Dobrawy do Polski, bitwy pod Cedynią, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: drużyna książęca, biskup misyjny, trybut, cesarz rzymski, • identyfikuje postacie: Mieszka I, Piasta, Dobrawę, Ottona I, Galla Anonima, • wskazuje na mapie: Gniezno, Poznań, przybliżone granice państwa Mieszka I, • wymienia pierwsze państwa słowiańskie, • omawia główne przyczyny przyjęcia chrztu przez Mieszka I, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania biskupstwa w Poznaniu, śmierci Mieszka I, koronacji cesarskiej Ottona I, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: <i>Dagome iudex</i>, margrabia, • identyfikuje postacie: Siemowita, Lestka, Siemomyśla, Jordana, Hodona, • wskazuje na mapie: państwo Franków, Państwo Wielkomorawskie, państwo Wiślan, ziemie Wioletów, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać: Bolesława Srogiego, • charakteryzuje okoliczności kształtowania się państwa gnieźnieńskiego, • omawia rolę Mieszka I i jego przodków w scalaniu plemion ziem polskich, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje znaczenie chrztu Polski, • przedstawia strukturę państwa wczesnopiastowskiego, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje stosunki Mieszka I z Niemcami.

6.	Czasy wojny i dyplomacji. Polska Bolesława Chrobrego	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: misji chrystianizacyjnej biskupa Wojciecha, zjazdu gnieźnieńskiego, zawarcia pokoju w Budziszynie, koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: kanonizacja, zjazd gnieźnieński, metropolia kościelna, suwerenność, • identyfikuje postacie: Bolesława Chrobrego, biskupa Wojciecha, Ottona III, • lokalizuje na mapie: ziemie Prusów, Czechy, Ruś Kijowską, • wskazuje kierunki ekspansji Bolesława Chrobrego, • wymienia zdobycze terytorialne Bolesława Chrobrego, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: kanonizacji biskupa Wojciecha, powstania arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, śmierci Ottona III, zdobycia Milska i Łużyc przez Bolesława Chrobrego, opanowania Czech przez Bolesława Chrobrego, obrony Niemczy, wyprawy Chrobrego na Kijów, • wyjaśnia i stosuje pojęcie inwestytury, • lokalizuje na mapie: Milsko, Łużyce, Miśnię, Niemczę, Budziszyn, Kijów, Grody Czerwieńskie, • identyfikuje postacie: Odę, Henryka II, Jarosława Mądrego, • ocenia znaczenie koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Świętopełka, Thietmara, Brunona z Kwerfurtu, • wyjaśnia i stosuje pojęcie uniwersalizmu, • analizuje znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje znaczenie śmierci biskupa Wojciecha dla państwa i Kościoła polskiego, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje koncepcję cesarstwa uniwersalnego Ottona III i rolę Bolesława Chrobrego w tej koncepcji.
----	---	---

7.	W walce o silne i niezależne państwo. Polska XI w.	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: koronacji królewskiej Mieszka II, najazdu Brzetysława na Polskę, koronacji królewskiej Bolesława Śmiałego, • identyfikuje postacie: Mieszka II, Bezpryma, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego, biskupa Stanisława, Władysława Hermana, Zbigniewa, Bolesława Krzywoustego, • lokalizuje na mapie: Mazowsze, Śląsk, Węgry, • wymienia główne przyczyny osłabienia państwa polskiego, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wypraw Mieszka II na Saksonię, zdobycia Milska i Łużyc przez cesarza Konrada II, rezygnacji Mieszka II z korony królewskiej, śmierci Mieszka II, przeniesienia siedziby księcia do Krakowa, śmierci Kazimierza Odnowiciela, sporu Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem, podziału państwa pomiędzy Władysława Hermana i jego synów, śmierci Władysława Hermana, • wyjaśnia i stosuje pojęcie palatyna (wojewody), • identyfikuje postacie: Konrada II, Ottona i Dytryka, Rychezę, Brzetysława, Mieclawa, Henryka III, Grzegorza VII, Henryka IV, Sieciecha, • lokalizuje na mapie: Saksonię, Tyniec, dzielnice Zbigniewa, Bolesława i Władysława Hermana, • przedstawia konflikt Mieszka II z Bezprymem i konsekwencje tego konfliktu, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia starania władców piastowskich o niezależność polityczną państwa polskiego na arenie międzynarodowej, • charakteryzuje stosunki polsko-niemieckie w XI w., • przedstawia przyczyny osłabienia państwa za rządów Władysława Hermana, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje cele polityki Bolesława Śmiałego w kontekście rywalizacji cesarstwa z papieżem, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> ● analizuje zewnętrzne i wewnętrzne zagrożenia integralności państwa polskiego w XI w.
----	---	---

8.	Jedność w rozbiciu. Testament Bolesława Krzywoustego	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wydania statutu i śmierci Bolesława Krzywoustego, początku wojny niemiecko-polskiej (1109 r.), • wyjaśnia i stosuje pojęcia: statut Krzywoustego, dzielnica senioralna, senior, junior, princeps, • identyfikuje postacie: Bolesława Krzywoustego, Władysława Hermana, Zbigniewa, Władysława Wygnańca, Bolesława Kędzierzawego, Mieszka III Starego, Kazimierza Sprawiedliwego, Konrada Mazowieckiego, • lokalizuje na mapie: Wrocław, Pomorze Gdańskie, Pomorze Zachodnie, • wymienia decyzje statutu Krzywoustego, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: zasada pryncypatu, zasada senioratu, antypapież, • identyfikuje postacie: Henryka V, Salomeę, Fryderyka Barbarossę, Leszka Białego, Lotara III, • lokalizuje na mapie: Magdeburg, ziemię łączycką, Gąsawę, Głogów, • przedstawia konflikt Władysława Hermana z synami, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: podboju Pomorza Gdańskiego przez Bolesława Krzywoustego, zhołdowania Pomorza Zachodniego przez Bolesława Krzywoustego, uzyskania przez metropolię w Magdeburgu zwierzchnictwa nad diecezjami polskimi, wydania tzw. bulli gnieźnieńskiej, najazdu cesarza Fryderyka Barbarossy na Polskę, pozbawienia władzy senioralnej Mieszka Starego, zjazdu w Gąsawie, • identyfikuje postacie: Warcisława, Ottona z Bambergu, arcybiskupa Norberta, • charakteryzuje zagrożenia integralności ziem polskich podczas rozbicia dzielnicowego, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>ius spolii</i>, • omawia walkę Bolesława Krzywoustego o Pomorze i zachowanie niezależności polskiego Kościoła, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia skutki testamentu Krzywoustego.
9.	Władysław Łokietek. Twórca zjednoczonego Królestwa	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: koronacji królewskiej Przemysła II, koronacji Wacława II na króla Polski, opanowania przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego, koronacji królewskiej Władysława Łokietka, bitwy pod Płowcami, śmierci Władysława Łokietka, • identyfikuje postacie: Henryka Brodatego, Przemysła II, Wacława II, Wacława III, Władysława Łokietka, • lokalizuje na mapie: dziedziczne ziemie Władysława Łokietka, Legnicę, • wymienia bezpośrednie przyczyny zjednoczenia ziem polskich, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zajęcia Krakowa przez Henryka Brodatego, śmierci Wacława II, śmierci Wacława III, powrotu do Małopolski Władysława Łokietka, wkroczenia Brandenburczyków na Pomorze Gdańskie, opanowania przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego, opanowania Wielkopolski przez Władysława Łokietka, początku wojny Władysława Łokietka z zakonem krzyżackim, • wyjaśnia i stosuje pojęcie starosty, • identyfikuje postacie: Henryka II Pobożnego, Leszka Czarnego, Henryka IV Probusa, Jakuba Świnkę, wójta Alberta, Jana Luksemburskiego, • lokalizuje na mapie: ziemie Henryka Brodatego, ziemie polskie opanowane przez Wacława II, ziemie opanowane przez Władysława Łokietka, Płowce, • wymienia czynniki wpływające na proces jednoczenia ziem polskich, • przedstawia próby jednoczenia ziem polskich od początku XIII w. do czasów Władysława Łokietka, DOBRA • pamięta daty: śmierci Henryka Pobożnego, śmierci Henryka IV Probusa, buntu wójta Alberta, • identyfikuje postacie: Jana Muskatę, Janisława, • omawia etapy jednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka, • przedstawia okoliczności utraty Pomorza Gdańskiego przez Władysława Łokietka i próby odzyskania tej dzielnicy, BARDZO DOBRA • przedstawia trudności w procesie jednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka CELUJĄCA • analizuje wpływ Kościoła na proces jednoczenia ziem polskich.
10.	Wielki król i jego państwo	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zjazdów w Wyszehradzie, koronacji królewskiej Kazimierza Wielkiego, pokoju w Kaliszu, pokoju w Namysłowie, założenia Akademii Krakowskiej, śmierci Kazimierza Wielkiego, przywileju w Koszycach, śmierci Ludwika Węgierskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: sukcesja, przywilej generalny, stan, monarchia stanowa, grosz krakowski, unia personalna, • identyfikuje postacie: Kazimierza Wielkiego, Ludwika Andegaweńskiego, Jadwigę Andegaweńską, • lokalizuje na mapie: Litwę, Ruś Halicko-Włodzimierską (Ruś Czerwoną), Mazowsze, • wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego, DOSTATECZNA • pamięta daty: sądu papieskiego w Warszawie, podboju Rusi Halicko-Włodzimierskiej, zjazdu w Krakowie, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: podkanclerzy, podskarbi, marszałek, statuty wiślicko-piotrkowskie, Korona Królestwa

		<p>Polskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Karola Roberta Andegaweńskiego, Elżbietę Łokietkównę, • lokalizuje na mapie: Kujawy, ziemię dobrzyńską, Podole, Wyszehrad, Kalisz, Namysłów, • charakteryzuje reformy wewnętrzne Kazimierza Wielkiego, • przedstawia rozwój terytorialny państwa polskiego pod rządami Kazimierza Wielkiego, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę śmierci Bolesława Jerzego Trojdenowicza, • identyfikuje postacie: Bolesława Jerzego Trojdenowicza, Janusza Suchywilka, Jarosława Bogorię, • przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej Kazimierza Wielkiego, • przedstawia cele powołania Akademii Krakowskiej, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje działania Kazimierza Wielkiego zmierzające do wzmocnienia państwa, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie przywileju koszyckiego dla kształtowania się ustroju monarchii stanowej w Polsce.
11.	Jagiellonowie. Litewska dynastia na polskim tronie	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: koronacji królewskiej Jadwigi, unii w Krewie, chrztu Jagiełły, wielkiej wojny z zakonem krzyżackim, pierwszego pokoju toruńskiego, bitwy pod Grunwaldem, bitwy pod Warną, wojny trzynastoletniej, drugiego pokoju toruńskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: szlachta, unia personalna, inkorporacja, wojsko zaciężne, • identyfikuje postacie: Władysława Jagiełłę, Witolda, Ulricha von Jungingena, Władysława III Warneńczyka, Kazimierza Jagiellończyka, Jana Olbrachta, Aleksandra, • lokalizuje na mapie: Krewa, Wilno, Radom, państwo zakonu krzyżackiego, Malbork, Grunwald, Toruń, • wymienia przyczyny zawarcia unii Polski z Litwą, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: śmierci Ludwika Węgierskiego, unii wileńsko-radomskiej, unii w Horodle, śmierci Władysława Jagiełły, wyboru Władysława III na króla Węgier, koronacji Kazimierza Jagiellończyka na króla Polski, utworzenia Związku Pruskiego, inkorporacji Prus i Pomorza do Polski, śmierci Kazimierza Jagiellończyka, wyprawy Jana Olbrachta do Mołdawii, ukształtowania się dwuizbowego sejmiku walnego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Związek Pruski, sejm walny, senat, izba poselska, • identyfikuje postać: Zbigniewa Oleśnickiego, • lokalizuje na mapie: Horodło, imperium osmańskie, Warnę, Chojnice, Zalew Wiślany, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne,

		<p>Mołdawię, Piotrków, Żmudź,</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny i skutki wielkiej wojny z zakonem krzyżackim, • omawia powstanie i strukturę sejmku walnego, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: bitwy pod Chojnicami, bitwy pod Świecinem, bitwy na Zalewie Wiślanym, zdobycia Chojnic, wyboru Władysława Jagiellończyka na tron czeski, wyboru Władysława Jagiellończyka na tron węgierski, • identyfikuje postacie: Jerzego z Podiebradów, Macieja Korwina, • lokalizuje na mapie Świecino, • przedstawia przyczyny kolejnych unii polsko-litewskich i decyzje, jakie się z nimi wiązały, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia główne etapy i ocenia skutki zmagania Polski z zakonem Krzyżackim w XV w., <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia skuteczność polityki dynastycznej Jagiellonów w XV w. i wskazuje jej mocne i słabe strony.
12.	<p>Szlachta narodem politycznym. Przemiany ustrojowe w Rzeczypospolitej XVI i XVII w.</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: konstytucji nihil novi, unii lubelskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: monarchia absolutna, magnateria, elekcja, unia realna, ruch egzekucyjny, liberum veto, • identyfikuje postacie: Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, Henryka Walezego, Zygmunta III Wazę, Jana Kazimierza, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana III Sobieskiego, • lokalizuje na mapie terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów, • wyjaśnia przyczyny i konsekwencje unii lubelskiej, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: panowania Henryka Walezego, pierwszego zastosowania zasady liberum veto, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: sejmik ziemski, interrex, rozdwojona elekcja, etos, klient, oligarchia magnacka, • identyfikuje postacie: Jerzego Lubomirskiego, Władysława Sycińskiego, Janusza Radziwiłła, • lokalizuje na mapie ziemie wcielone do Korony w 1569 r., • wyjaśnia treść artykułów henrykowskich i ich wpływ na osłabienie władzy królewskiej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: elekcji Zygmunta Augusta, sejmku egzekucyjnego w Piotrkowie, rokoszu sandomierskiego

		<p>(Zebrzydowskiego), rokoszu Lubomirskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: elekcja vivente rege, kaptury, sejm konwokacyjny, elekcja viritim, pacta conventa • charakteryzuje udział szlachty w życiu politycznym kraju w XVI i XVII w., • przedstawia główne postulaty ruchu egzekucyjnego i wymienia te z nich, które zostały zrealizowane, BARDZO DOBRA • wyjaśnia, jakie czynniki doprowadziły do ukształtowania się w Polsce ustroju demokracji szlacheckiej, CELUJĄCA • ocenia ustrój demokracji szlacheckiej.
13.	Szlachta wobec wyzwań gospodarczych XVI–XVIII w.	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: folwark, pańszczyzna, spichlerz Europy, • lokalizuje na mapie: Gdańsk, główne rzeki wykorzystywane w Rzeczypospolitej do spławu zboża, • wskazuje przywileje szlacheckie ograniczające wolność chłopów, DOSTATECZNA • pamięta daty: wydania przywileju warckiego, ograniczenia prawa opuszczania wsi przez chłopów, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: rewolucja cen, dualizm gospodarczy, łan, łaszt, agraryzacja miast, • wyjaśnia przyczyny i konsekwencje dualizmu gospodarczego w Europie XVI w., DOBRA • charakteryzuje przyczyny ukształtowania się modelu gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej w Rzeczypospolitej, • przedstawia, jakie zmiany społeczne powodował rozwój gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej, BARDZO DOBRA • wyjaśnia, jaki wpływ miały przemiany gospodarcze na ograniczenie wolności chłopów, CELUJĄCA • ocenia wpływ gospodarki folwarcznej na rozwój ekonomiczny państwa polsko-litewskiego.
14.	Z papieżem i przeciw niemu. Problemy religijne w Rzeczypospolitej	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wystąpienia Lutra, konfederacji warszawskiej, soboru trydenckiego, unii brzeskiej, obrad Sejmu Wielkiego, <i>Konstytucji 3 maja</i>, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: zbór, unicy, dyzunicy, ksenofobia, tumult, • identyfikuje postacie: Marcina Lutra, Jana Kalwina, Zygmunta Augusta,

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny tolerancji religijnej w Rzeczypospolitej XVI w., z uwzględnieniem konfederacji warszawskiej i ugody sandomierskiej, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: śmierci Zygmunta Augusta, ugody sandomierskiej, powołania Komisji Edukacji Narodowej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia i powiedzenia: <i>cuius regio eius religio</i>, bracia czescy, dysydenci, „sarmackie Ateny”, „przedmurze chrześcijaństwa”, • lokalizuje na mapie: tereny zamieszkiwane przez innowierców w Rzeczypospolitej, Wittenbergę, Raków, Brześć Litewski, Braniewo, Toruń, • identyfikuje postacie: Stanisława Hozjusza, Piotra Skargę, Jakuba Wujka, • charakteryzuje sytuację wyznaniową na ziemiach polskich i litewskich w XVI w., <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: sprowadzenia jezuitów do Braniewa, wygnania arian z Rzeczypospolitej, tumultu w Toruniu, • wyjaśnia i stosuje pojęcie Karaimów, • identyfikuje postać: Jana Amosa Komeńskiego, • przedstawia przyczyny wzrostu nietolerancji religijnej w Rzeczypospolitej XVII i XVIII w., <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ reformacji na rozwój kultury polskiej, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ kontrreformacji i wojen XVII w. na zmiany w religijności mieszkańców Rzeczypospolitej.
15.	Politycy i wodzowie złotego wieku	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zjazdu Habsburgów i Jagiellonów w Wiedniu, hołdu pruskiego, elekcji Stefana Batorego, śmierci Stefana Batorego, wojny Zygmunta Starego z zakonem krzyżackim, • identyfikuje postacie: Zygmunta Starego, Ludwika Jagiellończyka, Albrechta Hohenzollerna, Zygmunta Augusta, Stefana Batorego, Annę Jagiellonkę, Jana Zamoyskiego, • lokalizuje na mapie: państwo zakonu krzyżackiego, Wiedeń, imperium osmańskie, Prusy Królewskie, Prusy Książęce, Inflanty, • wymienia główne konflikty zbrojne Rzeczypospolitej w XVI w., <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: bitwa pod Mohaczem, bitwa pod Orszą, bitwa pod Obertynem, hołdu lennego Gottharda Kettlera, rozejmu w Jamie Zapolskim,

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: <i>dominium Maris Baltici</i>, sekularyzacja, hetman, • identyfikuje postacie: Maksymiliana I, Iwana IV Groźnego, Gottharda Kettlera, • lokalizuje na mapie: Mohacz, Wołoszczyznę, Orszę, Mołdawię, Obertyn, Kurlandię, Semigalię, Estonię, Dorpat, Połock, Psków, Wielkie Łuki, Jam Zapolski, Buczynę, • przedstawia największe sukcesy militarne Rzeczypospolitej w XVI w., DOBRA • pamięta daty: najazdu hospodara mołdawskiego na Pokucie, pokoju szczecińskiego, początku wojny o Inflanty z Rosją, wyprawy na Połock, • identyfikuje postać: Jana Tarnowskiego, • lokalizuje na mapie Ozylię, • charakteryzuje i ocenia sposób rozwiązania problemu krzyżackiego przez Zygmunta Starego, • wyjaśnia znaczenie zjazdu wiedeńskiego dla późniejszej sytuacji państw rządzonych przez Jagiellonów, BARDZO DOBRA • przedstawia główne etapy rywalizacji Rzeczypospolitej o Inflanty w XVI w., CELUJĄCA • charakteryzuje postać Jana Zamoyskiego i ocenia jego wpływ na losy Rzeczypospolitej.
16.	W orężu siła. Wielcy hetmani Rzeczypospolitej w XVII w.	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: bitwy pod Kircholmem, bitwy pod Kłuszynem, bitwy pod Cecorą, bitwy pod Oliwą, obrony Chocimia (1621 r.), bitwy pod Chocimiem (1673 r.), bitwy pod Wiedniem, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: sułtan, wezyr, Liga Święta, abdykacja, bojarzy, • identyfikuje postacie: Zygmunta III Wazę, Władysława IV Wazę, Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława Żółkiewskiego, Stanisława Koniecpolskiego, Stefana Czarnieckiego, Jerzego Lubomirskiego, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana III Sobieskiego, Kara Mustafę, • lokalizuje na mapie: Kircholm, Chocim, Cecorę, Kłuszyn, Frombork, Tczew, Puck, Malbork, Oliwę, Kamieniec Podolski, Wiedeń, • wymienia największe sukcesy oręża polskiego w XVII w., DOSTATECZNA • pamięta daty: detronizacji Zygmunta III przez sejm szwedzki, wybuchu wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją (1600 r.), rozejmu w Mitawie, rozejmu w Dywilinie, bitwy pod Trzcianą, elekcji Michała Korybuta Wiśniowieckiego, • identyfikuje postacie: Karola IX Sudermańskiego, Gustawa II Adolfa, Dymitra Samozwańca, Michała Romanowa, Wasyla Szujskiego,

		<ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Mitawę, rzekę Dźwinę, Dywilino, Gniew, Stary Targ, • wymienia wielkich hetmanów Rzeczypospolitej w XVII w. oraz bitwy, w których dowodzili, DOBRA • pamięta daty: oblężenia Smoleńska, rozejmu w Dywilinie, bitwy pod Cudnowem, bitwy pod Podhajcami, • identyfikuje postacie: Jana Kazimierza, Jerzego II Rakocznego, • lokalizuje na mapie Podhajce, • wyjaśnia przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwedami, • wyjaśnia znaczenie bitwy pod Wiedniem dla losów Europy, BARDZO DOBRA • ocenia skutki polityczne i militarne największych bitew Rzeczypospolitej w XVII w., CELUJĄCA • ocenia postawę Jerzego Lubomirskiego wobec króla i ojczyzny.
17.	Ostatni król Rzeczypospolitej i <i>finis Poloniae</i>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zawiązania konfederacji w Barze, I rozbioru Polski, II rozbioru Polski, III rozbioru Polski, początku obrad Sejmu Wielkiego, uchwalenia <i>Konstytucji 3 maja</i>, powstania konfederacji targowickiej, wybuchu powstania kościuszkowskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Familia, prawa kardynalne, konfederacja, obiady czwartkowe, szlachta gołota, • identyfikuje postacie: Katarzynę II, Stanisława Augusta Poniatowskiego, Kazimierza Pułaskiego, Stanisława Małachowskiego, Tadeusza Kościuszkę, • lokalizuje na mapie: Bar na Podolu, Petersburg, • przedstawia następstwa konfederacji targowickiej dla losów Rzeczypospolitej, DOSTATECZNA • pamięta daty: koronacji Stanisława Augusta Poniatowskiego, uchwalenia praw kardynalnych, bitwy pod Zieleńcami, bitwy pod Dubienką, wydania uniwersału połanieckiego, bitwy pod Raclawicami, bitwy pod Maciejowicami, bitwy pod Szczekocinami, śmierci Stanisława Augusta Poniatowskiego, powołania Komisji Edukacji Narodowej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: komisje dobrego porządku, manufaktura, uniwersał, sejm skonfederowany, Kuźnica Kołtąjowska, • identyfikuje postacie: Józefa Wybickiego, Tadeusza Rejtana, Seweryna Rzewuskiego, Ksawerego Branickiego, Szczęsnego Potockiego, Józefa Poniatowskiego, • lokalizuje na mapie: Grodno, Zieleńce, Dubienkę, Raclawice, Szczekociny, Maciejowice, • omawia reformy doby stanisławowskiej ze szczególnym uwzględnieniem <i>Konstytucji 3 maja</i>,

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze osiągnięcia polskiego oświecenia, DOBRA pamięta daty: utworzenia Szkoły Rycerskiej, powstania kanału Michała Ogińskiego, zdobycia warszawskiej Pragi przez Suworowa, identyfikuje postacie: Adama Naruszewicza, Franciszka Zabłockiego, Stanisława Konarskiego, Hugona Kołłątaja, Bernarda Bellotto zwanego Canalettem, Marcella Bacciarellego, Jana Ursyna Niemcewicza, BARDZO DOBRA charakteryzuje politykę sąsiadów Rzeczypospolitej w XVIII w., ze szczególnym uwzględnieniem Rosji, CELUJĄCA ocenia rządy Stanisława Augusta Poniatowskiego.
18.	<p>„Ojczyzna moja, na końcuś upadła!” Spory o przyczyny upadku I Rzeczypospolitej</p>	<p>DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: podpisania aktu konfederacji targowickiej przez Stanisława Augusta Poniatowskiego, wyjaśnia i stosuje pojęcia: szkoła lelewelowska, szkoła historyczna warszawska, szkoła historyczna krakowska, konserwatyzm, identyfikuje postacie: Monteskiusza, Woltera, Jeana-Jacques'a Rousseau, Denisa Diderota, omawia poglądy filozofów francuskich dotyczące systemu rządów w Rzeczypospolitej, wymienia czynniki wewnętrzne, które przyczyniły się do upadku Rzeczypospolitej Obojga Narodów, DOSTATECZNA identyfikuje postacie: Adama Naruszewicza, Seweryna Rzewuskiego, Joachima Lelewela, Waleriana Kalinkę, Józefa Szujskiego, Michała Bobrzyńskiego, Tadeusza Korzonia, Władysława Smoleńskiego, Aleksandra Rembowskiego, przedstawia poglądy Joachima Lelewela dotyczące ustroju Rzeczypospolitej, DOBRA charakteryzuje poglądy przedstawicieli szkoły krakowskiej i szkoły warszawskiej w sprawie rozbiorów Polski, BARDZO DOBRA opisuje różnice w ocenie przyczyn upadku Rzeczypospolitej w poglądach uczonych francuskich oraz polskich, CELUJĄCA ocenia postawę króla Stanisława Augusta Poniatowskiego wobec wyzwań epoki

19.	My z Napoleonem, Napoleon z nami	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wybuchu rewolucji we Francji, zamachu stanu Napoleona Bonapartego, porozumienia w sprawie formowania Legionów Polskich, pokoju w Tylży, bitwy pod Raszynem, wyprawy Napoleona na Rosję, bitwy pod Lipskiem, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Legiony Polskie, kodeks cywilny, • identyfikuje postacie: Napoleona Bonapartego, Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, Tadeusza Kościuszkę, Adama Jerzego Czartoryskiego, Aleksandra I, Józefa Poniatowskiego, • lokalizuje na mapie: państwa walczące z Napoleonem, Tylżę, Drezno, Saksonię, Raszyn, ziemie Księstwa Warszawskiego przed traktatem w Schönbrunn i po nim, Borodino, Moskwę, Lipsk, • wymienia główne bitwy Napoleona, w których uczestniczyli Polacy, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>, ustanowienia <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> oficjalnym hymnem Polski, bitwy pod Marengo, pokoju w Luneville, bitew pod Jeną i Auerstedt, bitew pod Tczewem i Frydlandem, wydania konstytucji Księstwa Warszawskiego, wybuchu wojny francusko-austriackiej (1809 r.), traktatu pokojowego w Schönbrunn, wkroczenia Rosjan do Księstwa Warszawskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcie Komisji Rządzącej, • identyfikuje postacie: Karola Kniaziewicza, Stanisława Małachowskiego, Józefa Zajączka, Fryderyka Augusta, • lokalizuje na mapie: Reggio, Santo Domingo (Haiti), Puławy, Jenę, Auerstedt, Tczew, Frydland, rzekę Berezynę, • przedstawia okoliczności powstania <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>, • przedstawia okoliczności powstania i losy Legionów Polskich, • omawia okoliczności powstania i ustrój Księstwa Warszawskiego, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę powstania Komisji Rządzącej na wyzwolonych ziemiach polskich, • lokalizuje na mapie Luneville, • omawia losy Polaków walczących u boku Napoleona i ocenia postawę Józefa Poniatowskiego, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia argumenty za włączeniem się Polaków w walkę u boku Napoleona lub przeciw niemu, z uwzględnieniem poglądów Adama Jerzego Czartoryskiego, Tadeusza Kościuszki, Jana Henryka Dąbrowskiego <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę Napoleona w sprawie polskiej.
-----	---	--

20..	„Gdy Naród do boju wystąpił z orężem...”	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: utworzenia Towarzystwa Patriotycznego, wybuchu powstania listopadowego, bitwy pod Grochowem, bitwy pod Ostrołęką, poddania Warszawy Rosjanom, • identyfikuje postacie: Aleksandra I, Mikołaja I, Adama Jerzego Czartoryskiego, Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Adama Mickiewicza, Waleriana Łukasińskiego, Ignacego Prądzyńskiego, Piotra Wysockiego, wielkiego księcia Konstantego, Józefa Chłopickiego, Michała Gedeona Radziwiłła, Jana Skrzyneckiego, Józefa Bema, Jana Krukowieckiego, Iwana Paskiewicza, Emilię Plater, • lokalizuje na mapie: Królestwo Polskie, Rzeczpospolitą Krakowską, Wielkie Księstwo Poznańskie, Grochów, Ostrołękę, • wymienia główne bitwy powstania listopadowego i polskich generałów, którzy w nich dowodzili, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: założenia Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, założenia Banku Polskiego, zawiązania przysiężenia w szkole podchorążych, powstania Rządu Tymczasowego, detronizacji Mikołaja I jako króla polskiego, wkroczenia na ziemię polskie armii rosyjskiej, bitwy pod Stoczkiem, bitwy pod Wawrem, bitwy pod Iganiami, początku szturm na Warszawę, • identyfikuje postacie: Józefa Zajączka, Stanisława Staszica, Bonawenturę i Wincentego Niemojowskich, Nikołaja Nowosilcowa, Joachima Lelewela, Józefa Dwernickiego, Iwana Dybicza, • lokalizuje na mapie: Kalisz, Stoczek, Wawer, Iganie, kierunek przemarszu armii Paskiewicza, Kanał Augustowski, • przedstawia działalność legalnej i nielegalnej opozycji przed wybuchem powstania listopadowego, • charakteryzuje losy i postawę Waleriana Łukasińskiego, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę powstania Wolnomularstwa Narodowego, • identyfikuje postacie: Kunegundę Ogińską, Marię Prószyńską, Marię Raszanowiczównę, Antoninę Tomaszewską, Józefę Rostkowską, Barbarę Czarnocką, • przedstawia przykłady bohaterskiej walki kobiet podczas powstania listopadowego, • przedstawia dokonania Ksawerego Druckiego-Lubeckiego jako ministra skarbu, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • konfrontuje postawę Ignacego Prądzyńskiego i Józefa Bema z działaniami Jan Skrzyneckiego i Jana Krukowieckiego <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy głównodowodzących armią Królestwa Polskiego w okresie powstania listopadowego.
21.	„Za wolność naszą i waszą”	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wybuchu powstania krakowskiego, Wiosny Ludów w Europie, powstania Komitetu Narodowego

		<p>w Poznaniu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: praca organiczna, wolne miasto, rabacja, Wiosna Ludów, • identyfikuje postacie: Piotra Ściegiennego, Józefa Bema, Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szełę, • lokalizuje na mapie: Wielkie Księstwo Poznańskie, Lwów, Pragę, • wyjaśnia znaczenie pracy organicznej dla umacniania polskości, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: utworzenia Stowarzyszenia Ludu Polskiego, założenia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, powołania Rządu Narodowego w Krakowie, zwołania Kongresu Słowiańskiego, • identyfikuje postacie: Józefa Zaliwskiego, Szymona Konarskiego, Józefa Lompę, Fryderyka Wilhelma IV, Ludwika Mierosławskiego, Karola Marcinkowskiego, Wojciecha Chrzanowskiego, • lokalizuje na mapie: Wołyń, Podole, • wymienia przykłady walki o polskość bez zaangażowania zbrojnego, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: uwłaszczenia chłopów w Wielkim Księstwie Poznańskim, powstania Komitetu Narodowego w Poznaniu, powstania Centralizacji w Poznaniu, • identyfikuje postacie: Krzysztofa Mrongowiusza, Gustawa Gizewiusza, Walentego Stefańskiego, Karola Libelta, Jana Tyssowskiego, Ludwika Gorzkowskiego, Aleksandra Grzegorzewskiego, Klemensa Metternicha, Jerzego Lubomirskiego, Franciszka Sznajdego, Iwana Paskiewicza, • lokalizuje na mapie: Lombardię, Sycylię, • wymienia przykłady walki Polaków w XIX w. o „wolność naszą i waszą”, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego i Wiosny Ludów na ziemiach polskich <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich.
22.	Gloria victis – chwała zwyciężonym	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wybuchu powstania styczniowego, wojny krymskiej, powstania Komitetu Centralnego Narodowego, powstania Tymczasowego Rządu Narodowego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Biali, Czerwoni, branka, państwo podziemne, • identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego, Aleksandra II, Ludwika Mierosławskiego, Romualda Traugutta,

		<ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Krym, Żmudź, Wołyń, Białoruś, Podlasie, Wilno, • przedstawia sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego, • wyjaśnia, jaki był cel branki, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wprowadzenia stanu wojennego w Królestwie Polskim, dekretu uwłaszczeniowego Aleksandra II, objęcia dyktatury powstania przez Romualda Traugutta, • identyfikuje postacie: Michała Czajkowskiego, Władysława Zamoyskiego, Jarosława Dąbrowskiego, Stefana Bobrowskiego, Leopolda Kronenberga, Andrzeja Zamoyskiego, Edwarda Jurgensa, Mariana Langiewicza, Stanisława Brzóske, Dionizego Czachowskiego, • opisuje przebieg powstania styczniowego, • opisuje funkcjonowanie polskiego państwa podziemnego w czasie powstania styczniowego, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: pogrzebu generałowej Sowińskiej, objęcia dyktatury powstania przez Mariana Langiewicza, • identyfikuje postać: Józefę Rostkowską, • lokalizuje na mapie: Opatów, Miechów, Bodzentyn, Małogoszcz, • charakteryzuje głównych bohaterów powstania styczniowego, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia działalność Romualda Traugutta w czasie powstania styczniowego, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własną ocenę powstania styczniowego.
23.	Bić się czy nie bić?	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: hekatomba, rusyfikacja, germanizacja, Kraj Nadwiślański, emisariusz, ugodowcy, • identyfikuje postacie: Iwana Paskiewicza, Adama Jerzego Czartoryskiego, Joachima Lelewela, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Cypriana Kamila Norwida, Fryderyka Chopina, • lokalizuje na mapie: kraje, do których Polacy emigrowali po powstaniu listopadowym, Paryż, • wymienia główne ugrupowania Wielkiej Emigracji i ich przywódców, • wymienia twórców polskiej kultury na emigracji, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zniesienia konstytucji Królestwa Polskiego przez cara, powstania parlamentu pruskiego,

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: irredenta, nurt konserwatywny emigracji, nurt demokratyczno-liberalny emigracji, stańczycy, trójlojaliści, • identyfikuje postacie: Wiktora Heltmana, Tadeusza Krępowieckiego, Stanisława Worcella, Aleksandra Świętochowskiego, Walerego Wróblewskiego, • przedstawia poglądy środowiska stańczyków albo trójlojalistów, DOBRA • pamięta datę likwidacji Kościoła unickiego w zaborze rosyjskim, • wyjaśnia i stosuje pojęcie <i>liberum conspiro</i>, • identyfikuje postacie: Pawła Popiela, Józefa Szujskiego, Stanisława Koźmiana, Stanisława Tarnowskiego, • charakteryzuje polityczną działalność Polaków na emigracji, z uwzględnieniem poglądów członków ugrupowań emigracyjnych, • konfrontuje argumenty ugodowców i zwolenników walki z zaborcami, BARDZO DOBRA • przedstawia własną opinię w kwestii walki lub ugody z zaborcami CELUJĄCA • Ocenia następstwa powstań narodowych.
24.	<p>Polacy wobec zaborców w drugiej połowie XIX w.</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Austro-Węgier, strajku dzieci we Wrześni, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: autonomia, kulturkampf, rugi pruskie, Komisja Kolonizacyjna, pozytywizm, realizm, • identyfikuje postacie: Franciszka Józefa I, Ignacego Łukasiewicza, Ottona von Bismarcka, Michała Drzymałę, Bolesława Prusa, Elizę Orzeszkową, Marię Konopnicką, Henryka Sienkiewicza, • lokalizuje na mapie: Austro-Węgry, Lwów, Galicję Zachodnią, Galicję Wschodnią, Wrześnię, Łódź, Częstochowę, • wymienia najważniejsze elementy polityki rusyfikacji i germanizacji, • podaje najważniejsze przykłady walki Polaków o tożsamość narodową, DOSTATECZNA • pamięta daty: okresu kulturkampfu, strajku w szkołach poznańskich, wydania ustawy kagańcowej, początku działalności Uniwersytetu Łatającego, wynalezienia lampy naftowej przez Ignacego Łukasiewicza, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Hakata, nowela osadnicza, ustawa kagańcowa, Bazar, praca u podstaw, Polska Macierz Szkolna, solidaryzm narodowy, • identyfikuje postacie: Agenora Gołuchowskiego, Mieczysława Ledóchowskiego, Hipolita Cegielskiego, Aleksandra

		<p>Świętochowskiego, Leopolda Kronenberga,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Krosno, Rogalin, Kórnik, Sosnowiec, • charakteryzuje autonomię Galicji i odróżnia jej sytuację od sytuacji w pozostałych zaborach, • wyjaśnia, na czym polegała praca u podstaw, i wymienia jej propagatorów, • przedstawia zasady funkcjonowania władz autonomicznych Galicji, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wydania noweli osadniczej, początku działalności Centralnego Towarzystwa Gospodarczego, początku działalności Uniwersytetu Latającego, założenia Szkoły Handlowej w Warszawie, założenie Szkoły Technicznej w Warszawie, • identyfikuje postacie: Edwarda Raczyńskiego, Tytusa Działyńskiego, Zygmunta Wielopolskiego, Hipolita Wawelberga, • przedstawia politykę germanizacji i ocenia postawy Polaków wobec niej, • przedstawia politykę rusyfikacji i ocenia postawy Polaków wobec niej, • wymienia instytucje ważne dla rozwoju gospodarczego lub kulturalnego społeczeństwa polskiego pod zaborami, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje postacie Polaków, którzy walczyli o polskość i byli prześladowani przez zaborców <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rozwój gospodarczy ziem polskich w trzech zaborach.
25.	<p>Polityka i politycy. Narodziny masowych ruchów politycznych na ziemiach polskich</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Międzynarodowej Socjalno-Rewolucyjnej Partii Proletariat, powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy, powstania Polskiej Partii Socjalistycznej, powstania Ligi Narodowej, powstania Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego, powstania Stronnictwa Ludowego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: proletariats, socjalizm, partia polityczna, • identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Różę Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Mikołaja II, • opisuje przyczyny, przebieg i skutki rewolucji 1905 r. na ziemiach polskich, • opisuje najważniejsze partie polityczne na ziemiach polskich, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej Galicji i Śląska Cieszyńskiego, powstania Ligi Polskiej, przekształcenia SL w Polskie Stronnictwo Ludowe, krwawej środy w Królestwie Polskim, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: wszechpolak, praca u podstaw, krwawa środa, krwawa niedziela,

		<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Stanisława Grabskiego, Wojciecha Korfatego, Stanisława Stojałowskiego, Wincentego Witosa, • przedstawia okoliczności uformowania się ruchu ludowego na ziemiach polskich, • charakteryzuje rozwój ruchu narodowego i przedstawia jego cele polityczne, DOBRA • pamięta daty: rozłamu w Polskim Stronnictwie Ludowym, warszawskiej demonstracji PPS (1904 r.), rozłamu w Polskiej Partii Socjalistycznej, powstania Organizacji Bojowej PPS, • identyfikuje postacie: Marię i Bolesława Wysłouchów, Karola Lewakowskiego, Jakuba Bojkę, Jana Stapińskiego, • porównuje cele polityczne i metody działania polskich partii socjalistycznych, BARDZO DOBRA • charakteryzuje podstawowe różnice pomiędzy programami polskich partii politycznych CELUJĄCA • ocenia wpływ partii politycznych na wzrost świadomości politycznej, społecznej i narodowej Polaków.
26..	Ku niepodległej. Sprawa polska w czasie Wielkiej Wojny	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wybuchu I wojny światowej, wymarszu I Kompanii Kadrowej do Kongresówki, aktu 5 listopada, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: trójprzymierze, trójporozumienie, ententa, państwa centralne, kryzys przysięgowy, • lokalizuje na mapie: państwa trójporozumienia, państwa trójprzymierza, • identyfikuje postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, • przedstawia orientacje polityczne Polaków w przededniu I wojny światowej, • przedstawia polskie oddziały wojskowe utworzone w czasie I wojny światowej DOSTATECZNA • pamięta daty: powstania Towarzystwa Strzelec i Związku Strzeleckiego, powstania Związku Walki Czynnej, kryzysu przysięgowego, utworzenia Komitetu Narodowego Polskiego, orędzia prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona, konferencji premierów Francji, Włoch i Wielkiej Brytanii, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: koncepcja trialistyczna, Błękitna Armia, • lokalizuje na mapie: Lozannę, Rarańczę, • identyfikuje postacie: Józefa Hallera, Ignacego Paderewskiego, • przedstawia etapy umiędzynarodawiania sprawy polskiej w czasie I wojny światowej, • opisuje zmiany podejścia mocarstw do sprawy polskiej, DOBRA

		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia etapy umiędzynarodawiania sprawy polskiej w czasie I wojny światowej, • identyfikuje postacie: Michała Bobrzyńskiego, Józefa Dowbora-Muśnickiego, wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza, • porównuje programy głoszone przez Polaków w przededniu I wojny światowej, BARDZO DOBRA • charakteryzuje i ocenia działania podejmowane w pierwszym okresie wojny przez Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego CELUJĄCA • ocenia skuteczność działań Komitetu Narodowego Polskiego w walce o niepodległą Polskę.
27.	Odrodzenie państwa polskiego	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powierzenia Józefowi Piłsudskiemu władzy wojskowej przez Radę Regencyjną, wyborów do Sejmu Ustawodawczego, uchwalenia konstytucji marcowej, zabójstwa Gabriela Narutowicza, • wyjaśnia i stosuje pojęcie „sejmokracji”, • identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Ignacego Daszyńskiego, Józefa Piłsudskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Paderewskiego, Gabriela Narutowicza, • lokalizuje na mapie: Galicję Wschodnią, Lwów, Lublin, Kraków, • wymienia główne lokalne organy władzy polskiej powstałe u progu niepodległości, DOSTATECZNA • pamięta daty: powstania Polskiej Komisji Likwidacyjnej, powstania Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej, mianowania Ignacego Paderewskiego premierem, wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta, wyboru Stanisława Wojciechowskiego na prezydenta, powstania pierwszego rządu Chjeno-Piasta, • wyjaśnia i stosuje pojęcie Chjeno-Piasta, • identyfikuje postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Władysława Grabskiego, • lokalizuje na mapie: Magdeburg, Locarno, Sulejówek, • przedstawia przykłady słabości ustroju parlamentarnego w Polsce w latach 1922–1926, • przedstawia formowanie się władz centralnych po odzyskaniu niepodległości przez Polskę, DOBRA • pamięta daty: proklamowania Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej, rozwiązania się Rady Regencyjnej, dekretu o najwyższej władzy państwowej Republiki Polskiej, uchwalenia małej konstytucji, • charakteryzuje główne zasady ustrojowe zawarte w konstytucji marcowej, • charakteryzuje problemy, jakie napotkały władze państwa na początku niepodległości, i wyjaśnia, jak sobie z tymi

		<p>problemami radzono,</p> <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie były przyczyny sporów pomiędzy konkurencyjnymi ośrodkami władzy u progu niepodległości, • wyjaśnia, jakie zapisy konstytucji marcowej budziły największe kontrowersje, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia funkcjonowanie państwa polskiego w okresie rządów parlamentarnych w latach 1922–1926.
28.	<p>Bohaterowie walk o granice II Rzeczypospolitej</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: przybycia Ignacego Paderewskiego do Poznania, wybuchu powstania wielkopolskiego, podpisania traktatu wersalskiego, wybuchu I powstania śląskiego, wybuchu II powstania śląskiego, wybuchu III powstania śląskiego, Bitwy Warszawskiej, kontrofensywy polskiej znad Wieprza, pokoju w Rydze, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: linia Curzona, plebiscyt, • identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wojciecha Korfanteo, Ignacego Paderewskiego, Władysława Grabskiego, Michaiła Tuchaczewskiego, Siemiona Budionnego, Włodzimierza Lenina, • lokalizuje na mapie: Wilno, Lwów, Kijów, Poznań, tereny opanowane przez Polaków podczas powstania wielkopolskiego, Wolne Miasto Gdańsk, tereny plebiscytowe na Warmii, Mazurach, Powiślu i Górnym Śląsku, linię Curzona, linię podziału Górnego Śląska po III powstaniu śląskim, Śląsk Cieszyński, linię graniczną według pokoju ryskiego, obszar Litwy Środkowej, • wymienia Polaków zasłużonych w walkach o granice i omawia ich dokonania (np. Wojciecha Korfanteo, Józefa Piłsudskiego, Ignacego Paderewskiego), <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu, wkroczenia wojsk czechosłowackich na Śląsk Cieszyński, początku walk polsko-ukraińskich o Galicję Wschodnią, zakończenia walk polsko-ukraińskich o Galicję Wschodnią, zawiązania sojuszu Polski z URL, początku ofensywy Michaiła Tuchaczewskiego, zgody rządu Władysława Grabskiego na linię Curzona, „buntu” generała Lucjana Żeligowskiego, przyłączenia Litwy Środkowej do Polski, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, • identyfikuje postacie: Symona Petlurę, Feliksa Dzierżyńskiego, Juliana Marchlewskiego, Wincentego Witosa, Ignacego Daszyńskiego, Lucjana Żeligowskiego, • lokalizuje na mapie: obszary, które miały znaleźć się w granicach Polski zgodnie z koncepcją inkorporacyjną Dmowskiego, obszary, które zgodnie z koncepcją Piłsudskiego miały być sfederowane z Polską, Zaolzie, Spisz, Orawę, rzekę Zbrucz, tereny opanowane przez Polaków w Galicji Wschodniej, Spa, kierunek natarcia sił

		<p>Tuchaczewskiego i Budionnego, kierunek kontrataku polskiego znad Wieprza, Komarowo, rejon bitwy nad Niemnem,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności i skutki powstania wielkopolskiego, • przedstawia proces kształtowania się wschodniej granicy II Rzeczypospolitej, • omawia przebieg, wyniki i konsekwencje plebiscytów na Warmii i Mazurach oraz na Górnym Śląsku, • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki walk polsko-ukraińskich w Galicji Wschodniej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Tymczasowego Komitetu Rewolucyjnego Polski, • porównuje koncepcje granic wysuwane przez Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego oraz ocenia możliwości zrealizowania tych projektów, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konflikt Polski z Czechosłowacją o Śląsk Cieszyński, Spisz i Orawę oraz przyczyny włączenia większości spornego terytorium do państwa czechosłowackiego, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wysiłki Polaków podczas walk o granice w kontekście planów, okoliczności zewnętrznych i ostatecznego kształtu terytorium II Rzeczypospolitej.
29..	Pod rządami sanacji	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: przewrotu majowego, konstytucji kwietniowej, zajęcia Zaolzia przez Polskę, tzw. planu czteroletniego, utworzenia Centralnego Okręgu Przemysłowego, układu Ribbentrop–Mołotow, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: sanacja, rządy autorytarne, • identyfikuje postacie: Ignacego Mościckiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Józefa Piłsudskiego, • wymienia postanowienia konstytucji kwietniowej, • charakteryzuje polską politykę zagraniczną w okresie międzywojennym, • opisuje przebieg przewrotu majowego, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem, powstania Centrolewu, układu z Locarno, zawarcia polsko-radzieckiego układu o nieagresji, zawarcia polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy, włączenia Austrii do III Rzeszy, likwidacji państwa czechosłowackiego, polsko-brytyjskiego układu o wzajemnej pomocy, • identyfikuje postacie: Macieja Rataja, Kazimierza Bartla, Walerego Sławka, Eugeniusza Kwiatkowskiego, Józefa Becka, Joachima von Ribbentropa,

		<ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Centralny Okręg Przemysłowy, Zaolzie, • opisuje przyczyny i skutki przewrotu majowego, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: noweli sierpniowej, śmierci Józefa Piłsudskiego, utworzenia Obozu Zjednoczenia Narodowego, mianowania Edwarda Rydza-Śmigłego marszałkiem Polski, zażądania przez Niemcy włączenia Gdańska do III Rzeszy, • charakteryzuje rządy autorytarne obozu sanacji i stosowane przez nią formy walki z opozycją, • wyjaśnia, które zapisy konstytucji kwietniowej wyraźnie wskazują na odejście od rządów parlamentarnych na rzecz autorytaryzmu, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę zagraniczną Józefa Becka i politykę gospodarczą Eugeniusza Kwiatkowskiego, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ocenia skuteczność polityki równowagi w stosunkach z Niemcami i ZSRR, stosowanej w polskiej polityce zagranicznej, i wskazuje jej mocne oraz słabe strony.
30.	II wojna światowa. We wrześniu i na Zachodzie	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: ataku Niemiec na Polskę, ataku ZSRR na Polskę, obrony Westerplatte, kapitulacji Helu, bitwy pod Kockiem, bitwy o Anglię, bitwy o Monte Cassino, • identyfikuje postacie: Tadeusza Kutrzebę, Franciszka Kleeberga, Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa, • lokalizuje na mapie: Westerplatte, Hel, rejon Bzury, • przedstawia główne kierunki działań jednostek wchodzących w skład Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: przekroczenia granicy rumuńskiej przez władze polskie, układu Sikorski–Majski, ewakuacji Armii Polskiej z ZSRR, zerwania stosunków dyplomatycznych z rządem polskim przez ZSRR, katastrofy lotniczej w Gibraltarze, obrony Tobruku, • identyfikuje postacie: Stanisława Dąbka, Władysława Raczkiewicza, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Stanisława Kopańskiego, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Mikołajczyka, • lokalizuje na mapie: Kock, Gibraltar, Syrię, Palestynę, Tobruk, Arnhem, • wymienia dowódców PSZ na Zachodzie, • opisuje przebieg kampanii wrześniowej oraz wymienia przykłady bohaterstwa żołnierzy polskich, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: mianowania Władysława Sikorskiego naczelnym wodzem Polskich Sił Zbrojnych, organizacji Armii

		<p>Polskiej we Francji, ewakuacji polskiego rządu z Francji do Wielkiej Brytanii, zdobycia Bolonii, walki 10. Brygady Kawalerii Pancernej we Francji, powstania 1. Dywizji Pancernej generała Stanisława Maczka, wyzwolenia Bredy, zdobycia portu Wilhelmshaven przez 1. Dywizję Pancerną,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Bolonię, Anconę, Falaise, Bredę, Ypres, Gandawę, Wilhelmshaven, • charakteryzuje wpływ katastrofy w Gibraltarze na polską politykę zagraniczną, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wschodnią politykę Władysława Sikorskiego, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę ZSRR wobec Polski.
31.	<p>Polacy wobec okupantów w czasie II wojny światowej</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: mianowania Stefana Grota-Roweckiego dowódcą ZWZ, przekształcenia ZWZ w Armię Krajową, wybuchu powstania warszawskiego, kapitulacji powstania warszawskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: ZWZ, AK, Delegatura Rządu na Kraj, kolaborant, szmalcownictwo, akcja „Burza”, • identyfikuje postacie: Stefana Grota-Roweckiego, Władysława Sikorskiego, Augusta Fieldorfa, Jana Bytnara, Tadeusza Bora-Komorowskiego, • lokalizuje na mapie: tereny objęte działaniami AK w ramach akcji „Burza”, • charakteryzuje różne sposoby walki z okupantami podejmowane przez polskie społeczeństwo, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Kierownictwa Walki Cywilnej, początku akcji „Burza” na Wołyniu, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Rada Jedności Narodowej, Kedyw, Kierownictwo Walki Cywilnej, volkslista, • identyfikuje postacie: Franza Kutscherę, rodzinę Ulmów, Hanke Ordonównę, Adolfa Dymkę, Igo Syma, • lokalizuje na mapie wyspę Uznam, • przedstawia przykłady bohaterstwa polskich cywilów w czasie II wojny światowej i ocenia znaczenie takich postaw dla społeczeństwa, • przedstawia i ocenia przykłady współpracy Polaków z okupantami, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę akcji pod Arsenalem, • identyfikuje postacie: Kazimierza Iranka-Osmeckiego, Stefana Korbońskiego, Kazimierza Wajdę, Henryka Vogelfängera,

		<ul style="list-style-type: none"> • omawia kształtowanie się struktur zbrojnych Polskiego Państwa Podziemnego, • wyjaśnia przyczyny i przedstawia przebieg akcji „Burza” oraz powstania warszawskiego, BARDZO DOBRA • wymienia i omawia najbardziej spektakularne akcje polskiego podziemia podczas okupacji, CELUJĄCA • na wybranych przykładach charakteryzuje postawy polskich artystów podczas okupacji i ocenia ich działania.
32.	<p>„Tworzy historię zwycięski lud”. Komuniści przejmują władzę w Polsce</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: utworzenia PPR, odkrycia ciał polskich oficerów w Katyniu, publikacji manifestu PKWN, powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej, referendum ludowego, wyborów do Sejmu Ustawodawczego, przyjęcia konstytucji PRL, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Polska Partia Robotnicza, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa, Związek Patriotów Polskich, Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, proces szesnastu, referendum ludowe, Polskie Stronnictwo Ludowe, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Polska Rzeczpospolita Ludowa, rząd emigracyjny, • identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Wandę Wasilewską, Władysława Andersa, Bolesława Bieruta, Edwarda Osóbkę-Morawskiego, Władysława Gomułkę, Leopolda Okulickiego, • lokalizuje na mapie: Katyń, Lublin, • wymienia główne organizacje komunistyczne działające w Polsce podczas okupacji i wskazuje ich przywódców, DOSTATECZNA • pamięta daty: rozpoczęcia działalności przez Związek Patriotów Polskich, sformowania 1. Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, powołania PKWN, powołania Krajowej Rady Narodowej, rozwiązania Armii Krajowej, aresztowania przywódców Polskiego Państwa Podziemnego, przyjęcia tzw. małej konstytucji, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Komintern, Krajowa Rada Narodowa, Rada Jedności Narodowej, Rada Państwa, • identyfikuje postacie: Marcelego Nowotkę, Michała Rolę-Żymierskiego, Kazimierza Pużaka, Stanisława Mikołajczyka, Józefa Cyrankiewicza, Ryszarda Kaczorowskiego, DOBRA • identyfikuje postacie: Pawła Findera, Bolesława Mołojca, Jana Jankowskiego, Tomasza Arciszewskiego, • omawia metody i proces organizowania przez Stalina władz komunistycznych w Polsce, BARDZO DOBRA • przedstawia i ocenia na wybranych przykładach postawy polskich komunistów

		<p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje metody walki komunistów z przeciwnikami politycznymi.
33.	Zniewolone społeczeństwo? Życie społeczne w PRL	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wystąpień robotniczych w okresie PRL: w Poznaniu (1956 r.), na Wybrzeżu (1970 r.), w Radomiu, Ursusie i Płocku (1976 r.), w całym kraju (1980 r.), powstania NSZZ „Solidarność”, • identyfikuje postacie: Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta, Władysława Gomułkę, Edwarda Gierka, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: PKWN, tzw. Ziemie Odzyskane, indoktrynacja, NSZZ „Solidarność”, • wskazuje na mapie: tzw. Ziemie Odzyskane, zmiany granic Polski w wyniku II wojny światowej, Wybrzeże, Poznań, Radom, Ursus, Płock, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: mała stabilizacja, propaganda sukcesu, reglamentacja, państwo satelickie, Radio Wolna Europa, • identyfikuje postacie: Augusta Fieldorfa, Jerzego Giedroycia, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, • przedstawia powody przystosowania się przez Polaków do nowych warunków politycznych w Polsce po 1944 r., • rozróżnia polityczne, ekonomiczne, socjalne i moralno-ideologiczne przyczyny społecznego niezadowolenia w PRL, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje okres rządów Władysława Gomułki pod względem polityki społecznej, • charakteryzuje politykę społeczno-gospodarczą ekipy Edwarda Gierka, • wyjaśnia polityczne, ekonomiczne, socjalne i moralno-ideologiczne przyczyny społecznego niezadowolenia w PRL, • ocenia wpływ emigracji na postawy społeczeństwa PRL, • porównuje sytuację polskiego społeczeństwa pod rządami Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki i Edwarda Gierka, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia sytuację polskiego społeczeństwa pod rządami Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki i Edwarda Gierka, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia różne postawy polskiego społeczeństwa wobec ustroju komunistycznego.
34.	„... idź wyprostowany	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wyboru Karola Wojtyły na papieża, wystąpień robotniczych w Poznaniu (1956 r.), wystąpień robotniczych

	<p>wśród tych co na kolanach...”. Opór społeczny w PRL</p>	<p>na Wybrzeżu (1970 r.), wystąpień robotniczych w Radomiu, Ursusie i Płocku (1976 r.), porozumień sierpniowych, wprowadzenia stanu wojennego, wydarzeń marcowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Stefana Wyszyńskiego, Karola Wojtyłę / Jana Pawła II, Jerzego Popiełuszkę, Lecha Wałęsę, Wojciecha Jaruzelskiego, Władysława Gomułkę, • charakteryzuje pozycję Kościoła katolickiego w okresie rządów komunistycznych w Polsce, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”, wypowiedzenia przez TRJN konkordatu ze Stolicą Apostolską, zamordowania księdza Jerzego Popiełuszki, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: żołnierze wyklęci, księża patrioci, konkordat, • identyfikuje postacie: Augusta Fieldorfa, Augusta Hlonda, Pawła Jasienicę, Jana Rzepeckiego, Józefa Kurasia, Zygmunta Szendzielarza, Kazimierza Kamińskiego, Hieronima Dekutowskiego, Franciszka Jaskulskiego, • wyjaśnia, czego dotyczyły spory intelektualistów z władzami PRL, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: śmierci prymasa Augusta Hlonda, powstania ruchu księży patriotów, • opisuje sytuację Kościoła w PRL i charakteryzuje postawy duchownych wobec władz, z uwzględnieniem Stefana Wyszyńskiego, Karola Wojtyły i Jerzego Popiełuszki, • przedstawia okoliczności powstania NSZZ „Solidarność”, • przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia skutki wprowadzenia stanu wojennego, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Kościoła wobec władz PRL i jego rolę w walce o demokratyzację.
35.	<p>Wielka zmiana. Przełom 1989 r.</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zniesienia stanu wojennego, obrad okrągłego stołu, tzw. kontraktowych wyborów parlamentarnych, wyboru Wojciecha Jaruzelskiego na prezydenta, wyboru Tadeusza Mazowieckiego na premiera, uchwalenia konstytucji III Rzeczypospolitej, • identyfikuje postacie: Michaiła Gorbaczowa, Lecha Wałęsę, Tadeusza Mazowieckiego, Wojciecha Jaruzelskiego, Aleksandra Kwaśniewskiego, Leszka Balcerowicza, • przedstawia okoliczności rozpoczęcia obrad okrągłego stołu,

		<p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: pacyfikacji kopalni „Wujek”, pierwszych wolnych i powszechnych wyborów prezydenckich, pierwszych w pełni wolnych i demokratycznych wyborów parlamentarnych, uchwalenia małej konstytucji, referendum konstytucyjnego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Jesień Narodów (Ludów), okrągły stół, wybory kontraktowe, plan Balcerowicza, • identyfikuje postacie: Mieczysława Rakowskiego, Czesława Kiszczaaka, • omawia proces transformacji polityczno-ustrojowej Polski po 1989 r., <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny wprowadzenia i skutki planu Balcerowicza, • przedstawia główne założenia polityki gospodarczej Polski po 1989 r., <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny zwołania okrągłego stołu <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia skutki obrad okrągłego stołu.
36..	Polska w Unii Europejskiej i NATO	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Układu Warszawskiego, powstania RWPG, przyjęcia Polski do Rady Europy, wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, przystąpienia Polski do NATO, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: RWPG, Układ Warszawski, Rada Europy, NATO, traktat akcesyjny, • identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Krzysztofa Skubiszewskiego, Aleksandra Łukaszenkę, Aleksandra Kwaśniewskiego, Bronisława Geremka, Leszka Millera, Jerzego Buzka, • lokalizuje na mapie: Pragę, państwa członkowskie Trójkąta Weimarskiego, państwa członkowskie Grupy Wyszehradzkiej, Ateny, • przedstawia główne cele polskiej polityki zagranicznej po 1989 r., <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: rozwiązania RWPG, rozwiązania Układu Warszawskiego, przystąpienia Polski do programu Partnerstwo dla Pokoju, referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej,

		<ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia i stosuje pojęcia: Trójkąt Weimarski, Partnerstwo dla Pokoju, Grupa Wyszehradzka,• identyfikuje postać: Włodzimierza Cimoszewicza,• lokalizuje na mapie: Weimar, Bośnię,• omawia przyczyny polskich starań o przyjęcie do struktur europejskich i euroatlantyckich,• przedstawia, z którymi państwami stosunki Polski układały się przyjaźnie, a z którymi kontakty były najtrudniejsze, i wyjaśnia dlaczego, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none">• pamięta daty: utworzenia Trójkąta Weimarskiego, wycofania wojsk rosyjskich z Polski, podpisania polsko-niemieckiego układu granicznego, podpisania polsko-litewskiego układu o dobrym sąsiedztwie i współpracy,• wyjaśnia i stosuje pojęcie Kominformu,• omawia etapy integracji Polski z NATO i Unią Europejską, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none">• charakteryzuje stosunki Polski z sąsiadami i podpisane z nimi traktaty międzynarodowe, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none">• ocenia pozycję międzynarodową Polski po ponad dwudziestu latach od odzyskania pełnej niezależności.
--	--	---

37	Miłość fundamentem Biblii	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: spisania większości tekstów Starego Testamentu, spisania najstarszej części Starego Testamentu, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Biblia, Stary Testament, Nowy Testament, pierworodni synowie, patriarcha rodu, • identyfikuje postacie: Abrahama, Jonasza, Jezusa, Maryi, Mojżesza, Świętego Józefa, • Wymienia przyczyny rozwodu w starożytnym Izraelu, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę powstania Psalterza Floriańskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: przypowieść, wulgata, małżeństwo Izraelitów, • Wymienia części składowe Starego i Nowego Testamentu • identyfikuje postacie: Sary, Hugar, Jakuba, • Wymienia role społeczne pełnione w izraelskiej rodzinie, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: septuaginta, prawo lewiratu, agape; • identyfikuje postać: Augustyna z Hippony, • wyjaśnia rolę przypowieści w nauczaniu Jezusa Chrystusa; • przedstawia model rodziny izraelskiej, • charakteryzuje wizję małżeństwa i rodziny w Piśmie Świętym. • charakteryzuje zjawisko rozwodu w starożytnym Izraelu, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia metamorficzny obraz Boskiej miłości do narodu wybranego, • przedstawia wizję małżeństwa przedstawioną w pismach Świętego Augustyna, • zestawia wizję miłości biblijnej ze współczesną wizją miłości, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia inspiracje biblijne w sztuce, muzyce.
----	--	--

38	Od Ewy do Marii Magdaleny	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Marii Magdaleny, Heroda; Joanny, Zuzanny; Chuzy, Elżbiety, • wymienia przykłady dominacji mężczyzn w starożytnym Izraelu, • wymienia wskazywane przez teksty biblijne określenia kobiet, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: ‘ matka Izraela” • identyfikuje postacie: Tomasz z Akwinu, Miriam, Debory, Judyta; Św. Łukasz, • wymienia role społeczne wypełniane przez kobiety w starożytnym Izraelu, • przedstawia poglądy Tomasza z Akwinu na temat kobiet, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcie: sędzia, • identyfikuje postacie: Holofernesa, Nabuchodonozora, Zachariasza, • dokonuje interpretacji postaci pramatki Ewy, • charakteryzuje przykłady kobiet, wywarły istotny wpływ na dzieje starożytnego Izraela, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia status prawny kobiety w starożytnym Izraelu; • dokonuje analizy statusu kobiety w Biblii, • przedstawia odwołując się do fragmentów Pisma Świętego stosunek męskiej części społeczeństwa izraelskiego do kobiet, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje inspiracje postaciami biblijnych kobiet w , malarstwie, architekturze.
39.	Życie rodzinne w starożytnej Grecji	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: polis, hetera, • identyfikuje postacie: Achillesa, Hezjoda, • lokalizuje na mapie: Spartę, Ateny, Lesbos, • wymienia przyczyny zawierania małżeństw w greckich polis,

		<p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: patriarchalna rodzina, monogamiczna rodzina, • identyfikuje bóstwa greckie: Atenę, Artemidę, Demeter, Herę, • wymienia role społeczne kobiet mieszkających w greckim polis, • wymienia przyczyny rozwodów w greckim polis, • opisuje aranżację małżeństw i ceremonię zawarcia związku małżeńskiego, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcie: sympozjony, • identyfikuje postacie: Menandra, Aspazji, Safony, Ksantypy, • charakteryzuje pozycję kobiety w Sparcie, • wyjaśnia pozycję w społeczeństwie greckim kobiet wyzwolonych - heter, • przedstawia instytucje małżeństwa w starożytnej Grecji, • charakteryzuje miejsce dziecka w greckiej rodzinie, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje pozycję kobiet w Sparcie z pozycją z innych greckich polis, • charakteryzuje etapy wychowania chłopców i dziewczynek w greckim polis, • przedstawia grecką wizję miłości, • charakteryzuje postaci słynnych kobiet z greckiego polis, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • zestawia wizję miłości greckiej z wizją biblijną miłości.
40.	Rzymski model rodziny	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę powstania republiki rzymskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: pater familias, patrycjusze, rzymska rodzina, plebejusze, • identyfikuje postacie: Oktawiana Augusta, Juliusza Cezara, cesarz Hadriana, • lokalizuje na mapie Półwysep Apeniński, • wskazuje przyczyny rozwodów w imperium Romanum, wymienia role społeczne rzymskich kobiet,

		<p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: ustanowienie prawa - lex Canuleia; zniesienia prawa ojca rodziny do decydowania o życiu i śmierci dzieci, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: divortium, patria potestas, • charakteryzuje rzymską ceremonię ślubną, • wyjaśnia, na czym polegała pozycja ojca rodziny w państwie rzymskim, • przedstawia zasady funkcjonowania małżeństwa rzymskiego, • wymieni etapy wychowania rzymskich dzieci, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: poszerzenia praw mężatek w starożytnym Rzymie, • charakteryzuje władzę w republice rzymskiej uwzględniając wpływ obywateli na władzę ze względu na pochodzenie, • przedstawia obyczajowość rzymską dotyczącą małżeństwa, • charakteryzuje aspekt prawny rzymskiego małżeństwa, • przedstawia trójwymiarowy rzymski układ społeczny w kresie republiki rzymskiej, • przedstawi pozycję dziecka w rodzinie rzymskiej, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje pozycję kobiet i mężczyzn w Imperium Romanum, • przedstawia stosunek Rzymian do kobiet, • charakteryzuje aspekt prawny rozwodów w państwie rzymskim oraz próby zmniejszenia ilości rozwodów podejmowane przez Oktawiana Augusta, • porównuje pozycję rzymianki z pozycją kobiety w greckim polis, • ocenia wpływ kobiet na życie polityczne starożytnego Rzymu, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy miejsce dziecka w rodzinie greckiej i rzymskiej.
41.	Miłość dworska	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: okresu budowy potęgi Kapetyngów, wprowadzenie „rozejmu Bożego”, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: język- oil, język oc, kultura laicka, trubadurzy,

		<ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Akwitanię, Prowansję, • identyfikuje postacie: Ludwika VI, Ludwika VII, Eleonory Akwitańskiej, • wymienia bohaterów miłości dworskiej, • opisuje najważniejsze wartości etosu rycerskiego, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: chansons de geste, cywilizacja dworska, powieść arturiańska, mecenat, celtyckie sagi, • identyfikuje postacie: Marii z Szampanii, Dżamula al-Udhri, • wymienia cechy bohaterów epickich pieśni - schansons de geste, • przedstawia okoliczności ukształtowania się kultury laickiej, cywilizacji dworskiej, • wymienia cechy miłości dworskiej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: panowania Marii z Szampanii, epoki dynastii Ommajadów, • identyfikuje postacie: Dżamula al-Udhri, Henryka II Plantagneta, • przedstawia okoliczności ukształtowania się cywilizacji dworskiej, • charakteryzuje cechy, bohatera powieści dworskiej, • Przedstawia wpływ arabskiej poezji miłosnej na lirykę prowansalską, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wzorzec miłości występujący w miłosnej poezji arabskiej, • charakteryzuje etapy miłości dworskiej, • ocenia wpływ ideałów miłości dworskiej dla funkcjonowania systemu feudalnej współzależności, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy obecności ideałów(cech) miłości dworskiej w czasach współczesnych.
--	--	---

42.	Dziecko w dawnych wiekach	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: majstersztyk, giermek, • wymienia powody zawierania małżeństw w średniowiecznej Europie, • wymienia wskaźniki procentowe śmiertelności niemowląt w średniowieczu, • wymienia etapy edukacji przedstawicieli różnych stanów, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia od czego zależała pozycja dziecka w średniowiecznych rodzinach, • opisuje zmiany stosunku rodziców do dziecka w XVI i XVII w. • przedstawia zwyczaj uprzywilejowania jednego dziecka- pierworodnego syna, • przedstawienie motywów zawierania małżeństw w średniowiecznej Europie, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia problem wysokiej śmiertelności dzieci, niemowląt w średniowiecznej i nowożytnej Europie, • charakteryzuje środowisko rodziny średniowiecznej z uwzględnieniem przynależności stanowej małżonków; • porównuje edukację dorosłych pochodzących z różnych warstw społecznych, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje etapy kształcenia dziewcząt w okresie od średniowiecza do czasów nowożytnych, • porównanie wczesnego dzieciństwa w społeczeństwie stanowym od średniowiecza do XVII w., • porównuje edukację dorosłych pochodzących z różnych warstw społecznych, • ocenia stosunek społeczeństwa, instytucji edukacyjnych do kształcenia kobiet, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia stosunek władz, społeczeństwa średniowiecznego do problemu sierot i dzieci porzuconych.
43.	Życie domowe sarmaty	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: występowania sarmatyzmu w Rzeczypospolitej,

- wyjaśnia i stosuje pojęcie: sarmatyzm, stypa, oczepiny, chrzest, pogrzeb, kulig, wyścig hartów, pałac obronny, posag
- identyfikuje postacie: Jana Chryzostoma Pasek, Jana III Sobieski, Jana Zamoyskiego,
- lokalizuje na mapie: tereny zamieszkiwane przez starożytnych sarmatów,
- wymienia główne rozrywki szlachty i magnaterii sarmackiej ,
- Wymienia cechy istotne sarmaty,
- wymienia obrzędy ważne w życiu sarmaty,
- wymienia autorów pamiętników i listów opisujących życie codzienne sarmatów,

DOSTATECZNA

- wyjaśnia i stosuje pojęcia: portret trumienny, dworek sarmacki, dewocja, orientalizacja, zameczki, gołota, klienci,
- identyfikuje postacie: Marcina Bielskiego, Miechowity,
- wyjaśnia i stosuje pojęcie: palazzo in fortezza,
- lokalizuje na mapie: Białystok, Puławy, Radzyń,
- wymienia elementy stroju sarmackiego- kobiecego i męskiego,
- przedstawia zmiany w modelu szlacheckiej rodziny w epoce nowożytnej,

DOBRA

- wyjaśnia i stosuje pojęcie: żupan, pas kontuszowy, pasy słućkie,
- identyfikuje postacie: Krystyny Jeziorkowskiej, Karola Stanisława Radziwiłła,
- charakteryzuje życie domowe i towarzyskie sarmatów,
- charakteryzuje główne wartości obyczajowości sarmackiej
- przedstawia funkcjonowanie rodziny szlacheckiej,
- charakteryzuje ideologię sarmacką,
- przedstawia zasady zawierania małżeństw w Polsce sarmackiej,

BARDZO DOBRA

- charakteryzuje stosunek sarmatyzmu do kultury obcej, zagranicznej w okresie baroku,
- rozpoznaje elementy stroju sarmackiego- kobiecego i męskiego,
- charakteryzuje obyczajowość ucztowania na dworach magnackich oraz we dworach szlacheckich,
- ocenia wpływ sarmatyzmu na Rzeczypospolitą,
- charakteryzuje zjawisko synkretyzmu kulturowego na terenie Rzeczypospolitej.

		<p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ kultury, obyczajowości sarmackiej na obyczajowość i kulturę współczesnej Polski,
44.	Sarmata w życiu publicznym	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: przekładu Biblii Jakuba Wujka, zawarcia Unii Lubelskiej, sprawowanie rządów przez sejmiki, Uchwalenia konstytucji 3 Maja, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: oracje, przedmurze chrześcijaństwa, Sejm Walny, liberum veto, odpusty, misteria wielkanocne, • identyfikuje postacie: Cyncerona, Henryka Sienkiewicza, Jana Chryzostoma Paska, • lokalizuje na mapie: Warszawa, Grodno, , • wymienia znane rody magnackie Rzeczypospolitej Obojga Narodów, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: antemurale, izba poselska, senat, sejmy ekstraordynaryjne, sejmiki, sejmiki kapturowe, klientelizm sejmikowy, klientela magnacka, pospolite ruszenie, • identyfikuje postacie: Jana Zamoyskiego, Jerzego Ossolińskiego, • przedstawia okoliczności i skutki, • przedstawia proces kształtowania się • omawia przebieg, wyniki i konsekwencje • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: zajazdy, państwo prawa, Konstytucja 3 Maja, • przedstawia ideę: Rzeczypospolita przedmurzem chrześcijaństwa, • charakteryzuje zjawisko klienteli magnackiej, • przedstawia rolę instytucji sejmików ziemskich w funkcjonowaniu państwa, • Charakteryzuje religijność szlachty w Rzeczypospolitej Obojga Narodów, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ustrój Rzeczypospolitej, • ocenia wpływ wolności szlacheckich, praktyk liberum veto na sytuację wewnętrzną państwa,

		<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ systemu klienteli magnackiej na pozycję Rzeczypospolitej, • charakteryzuje stosunek szlachty i magnaterii do spraw bezpieczeństwa państwa, • dokonuje oceny funkcjonalizowania w Rzeczypospolitej systemu sprawiedliwości, • zestawia ideę wolności szlacheckiej z obowiązującą ideą Rzeczypospolitej-państwa prawa, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia trwałość znaczenie sarmackiego wzorca w czasach niewoli narodowej.
45.	<p>„Młodsze lata swe naukami poleruj”. Edukacja szlachcica</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: założenie Collegium Nobilium, powołanie Komisji Edukacji Narodowej, likwidacji Akademii w Rakowie, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: gimnazja humanistyczne, kolegia Jezuickie, Komisja Edukacji Narodowej, Collegium Nobilium, Akademia w Rakowie, • identyfikuje postacie: Stanisława Staszica, Stanisława Konarskiego, • lokalizuje na mapie: Wilno, Zamość, Raków, • wymienia modele kształcenia szlachcica, • wymienia zagraniczne uniwersytety w których studiowali synowie szlacheccy, • wymienia polskie szkoły innowiercze, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: założenia Akademii w Wilnie, Akademii w Zamościu, • wyjaśnia i stosuje pojęcie: preceptor, • identyfikuje postacie: Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława Żółkiewskiego, • lokalizuje na mapie: miejsca Bolonia, Padwa, Wittenberga, Lipsk, Paryż, Leszno, • przedstawia strukturę i rodzaje szkół w Rzeczypospolitej Obojga Narodów, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje szkolnictwo polskie w epoce nowożytnej • przedstawia wczesny etap kształcenia - domowy, • przedstawia drugi etap edukacji szlacheckiej- etap pobierania nauk w szkole, • charakteryzuje nieformalny etap kształcenia synów szlacheckich, • wyjaśnia związek pochodzenia stanowego z możliwościami korzystania z systemu edukacji,

		<p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none">• ocenia wpływ peregrynacji zagranicznych synów szlacheckich na efekty kształcenia i obycie w świecie zachodniej,• charakteryzuje zmiany w edukacji polskiej w epoce oświecenia,• ocenia stosunek systemu edukacji do kształcenia kobiet na wyższych uczelniach, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none">• ocenia dynamikę zmian w edukacji polskiej w epoce nowożytnej.
--	--	--

46.	Miłość romantyczna	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: narodzenia się romantyzmu na zachodzie Europy, trwania romantyzmu w Polsce, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: romantyzm, racjonalizm, folklor, iluminacja, • identyfikuje postacie: Johana Wolfganga Goethe, , Friedricha Schillera, Gordona Byrona, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, • wymienia główne idee romantyzmu, • wymienia najważniejszych twórców europejskiego romantyzmu, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: subiektywizm, werteryzm, bajronizm, • identyfikuje postacie: Francois Rene de Chateaubrianda, Waltera Scotta, Antoniego Malczewskiego, • charakteryzuje romantyczny światopogląd, • Przedstawia cechy romantyków, • wskazuje inspiracje romantycznych twórców • wymienia przykłady dzieł najważniejszych twórców europejskiego romantyzmu, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie- Alfreda de Musset, Eugene Ferdinanda Victora Delacroix, • przedstawia romantyczny wzorzec niespełnionej miłości, • odwołuje się do literackich romantycznych bohaterów, • charakteryzuje wpływ romantyczne środki wyrazu, • charakteryzuje cechy bajronicznego bohatera <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postać literacką Woltera - pierwowzór zakochanego romantyka, • ocenia wpływ werteryzmu na modę, styl życia, wartości młodego pokolenia XIX wieku, • przedstawia rodzaje miłości romantycznej w polskiego romantyzmu, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia trwałość ideałów romantycznej miłości we współczesnym świecie.
-----	---------------------------	--

47.	„Szczęścia w domu nie znalazł, bo go nie było w ojczyźnie”	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: występowania romantyzmu na ziemiach polskich, wybuchu powstania listopadowego, Wiosny ludów, wybuch powstania styczniowego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: mesjanizm, • identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Cypriana Kamila Norwida, Fryderyka Chopina, Stanisława Wyspiańskiego, • lokalizuje na mapie: Petersburg, • wymienia cechy romantyzmu europejskiego, • wymienia cechy polskiej odmiany romantyzmu, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: publikacji „Konrada Wallenroda”, powstania III części Dziadów Adama Mickiewicza, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: modernizm, wieszcz, • identyfikuje postacie: księcia Adama Jerzego Czartoryskiego, Joachima Lelewela, Maryli Wereszczakówny, • przedstawia program polskich romantyków, • przedstawia ideę mesjanizmu, • wymienia dzieła polskich romantycznych twórców, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Jana Śniadeckiego, Kazimierza Brodzińskiego, • omawia wątek nieszczęśliwej miłości w twórczości Adama Mickiewicza, • przedstawia recepcję tradycji romantycznej w Polsce w okresie Młodej Polski, • przedstawia przemianę romantyka w bojownika o sprawę polską poświęcenia dla ojczyzny, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje inspiracje werteryzmem w twórczości Adama Mickiewicza, • charakteryzuje motyw historyczny w twórczości polskich romantyków, • przedstawia dwutorowość polskiego romantyzmu- krajowego i emigracyjnego, • charakteryzuje spór ideologiczny klasyków z romantykami, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje trwałość romantycznego wzorca miłości romantycznej.
-----	--	---

48.	Pozycja kobiety w XIX w.	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wydania Kodeksu Napoleona, powstania ruchu emancypantek i sufrażystek, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: rewolucja demograficzna, Kodeks Napoleona, mezalians, mamka, • identyfikuje postacie: Napoleona Bonaparte, Artura Grottgera, • wymienia cechy dobrej XIX - wiecznej żony, • wymienia prawa kobiet w żydowskiej rodzinie, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: emancypantki, sufrażystki, • porównuj cechy dobrej żony akceptowalne w poszczególnych stanach społecznych, • wymienia przyczyny rewolucji demograficznej w XIX w • przedstawia prawa kobiet gwarantowane przez kodeks Napoleona, • omawia sytuację kobiet w rodzinie żydowskiej <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny rewolucji demograficznej w XIX w, • omawia pozycję kobiety w świetle prawa, • charakteryzuje XIX-wieczne ruchy walczące o prawa kobiet, • wyjaśnia zasadę zawierania małżeństw przez przedstawicieli różnych stanów w XIX w. <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wpływ rewolucji demograficznej na wizję rodziny, • ocenia wpływ wydarzeń historycznych na zmianę pozycji kobiet w rodzinie polskiej w okresie zaborów, • wyjaśnia sytuację kobiet w XIX w. na rynku pracy, • przedstawia ewolucję podejścia społeczeństwa XIX w.- do tematów tabu: pćciowości i seksualności, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje wpływ pochodzenia na kształt i liczebność posiadanego potomstwa,
-----	---------------------------------	--

49.	Emancypacja kobiet na przełomie XIX i XX w.	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: pierwszych zjazdów kobiet walczących o równouprawnienie w USA, dotarcia idei emancypacji na ziemię polskie, uzyskania praw wyborczych przez kobiety: w Australii, w stanie Wyoming w USA, w Nowej Zelandii, • identyfikuje postacie: Elżbiety I, Marii Teresy, Katarzyny II, Marii Skłodowskiej - Curie, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: emancypantki, sufrażystki, • wskazuje na mapie: europejskie centra uniwersyteckie, na których studiowały Polki, • wymienia przyczyny pojawienia się ruchów walczących o prawa kobiet, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: uzyskania praw wyborczych przez kobiety w krajach europejskich, • wyjaśnia i stosuje pojęcie: feministki, • identyfikuje postacie: Olimpii de Gouges, George Sand, • wymienia formy edukacji przeznaczone dla kobiet, • wymienia kierunki studiów zamknięte dla kobiet, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Klementyny z Tańskich Hofmanowej, Narcyzy Żmichowskiej, • charakteryzuje rewolucję w modzie damskiej, • wyjaśnia wpływ wydarzeń historycznych, przemian ekonomicznych na uzyskiwanie przez kobiety coraz to większej samodzielności, • przedstawia ruch emancypacji kobiet na ziemiach polskich pod zaborami, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia stosunek mężczyzn - pracowników uniwersytetów do potrzeby edukacji wyższej kobiet, • charakteryzuje ruch emancypantek, • przedstawia założenia ruchu sufrażystek, • ocenia dokonania ruchów walczących o prawa kobiet na przełomie XIX i XX w., <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmiany pozycji społeczno - politycznej kobiet w ciągu wieków.
-----	--	--

50.	Dziecko w XIX i XX w.	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: uchwalenia w Wielkiej Brytanii zakazu zatrudniania dzieci poniżej 9 roku życia, przyjęcie przez ONZ Deklaracji praw dziecka, uchwalenie Konwencji praw dziecka, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: konsomoł, Hitlerjugend, BDM, Orleńta Lwowskie, Szare Szeregi, • identyfikuje postacie: Jean'a Jacques'a Rourreau, Jana Bytnara, Aleksego Dawidowskiego, Tadeusza Zawadzkiego, • omawia metody wychowawcze szkoły w XIX w, • wymienia organizacje pozarządowe chroniące praw dziecka w Polsce, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: podpisania Europejskiej konwencji praw człowieka ,Europejskiej konwencji o wykonywaniu praw dziecka, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: balilla, Caritas, Polska Akcja Humanitarna, Wielka Orkiestra Pomocy, • identyfikuje postacie: Joana Planella y Rodriguez, Johanna Heinricha Pestalozziego, • przedstawia pozycję dzieci w dziewiętnastowiecznej rodzinie, • przedstawia system ochrony praw dziecka w Polsce, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Rzecznik Praw Dziecka, Europejska konwencja praw człowieka, Europejska konwencja o wykonywaniu praw dziecka, Deklaracja praw dziecka, Konwencja praw dziecka, • charakteryzuje model wychowania dzieci w XIX stuleciu, • pisuje sytuację dzieci pracujących w fabrykach, • charakteryzuje zmiany w podejściu do dzieci w XX w. • przedstawia propozycje zmian w systemie edukacji promowane przez pedagoga Johanna Heydricha Pestalozziego, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia problem udziału dzieci w wojnach XX w. • ocenia stosunek państw totalitarnych do kształcenia dzieci, • charakteryzuje instytucjonalizmy i prawny system ochron praw dzieci w XX i XXI w. • analizuje zapisy Konstytucji RP dotyczące ochrony praw dzieci, • ocenia skutki udziału dzieci w wojnach konfliktach zbrojnych, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje systemy wychowania dzieci w państwach totalitarnych XX wieku,
-----	------------------------------	--

--	--	--

51.	Reakcja na stary porządek?	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powszechnej deklaracji praw człowieka, zabójstwa Martina Luthera Kinga, prezydenta Johna F. Kennedy'ego, buntów młodzieży we Francji, zmiany społeczne, globalizacja, rewolucja, ewolucja, • identyfikuje postacie: Angeli Merkel, Margaret Thatcher, Hanny Suchocka, Indiry Gandhi, Martina Luthera Kinga, • lokalizuje na mapie: Iran, Chiny, Francję, Włochy, Londyn, Wielką Brytanię, USA, Belgię Hiszpanię, RFN, UE, • wymienia przyczyny zmian społecznych w XX w., • przedstawia ruch społeczny jako formę aktywności obywatelskiej, • wymienia cele realizowane przez feministki w XX w., <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: afery watergate, wybuchu rewolucji w Iranie, • identyfikuje postacie: Johna F. Kened'ego, Charles'a de Gaulle'a, Jeana - Paula Seartre'a, Georges'a Pompidou, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: ruch społeczny, feminizm, szariat, gender, gender mainstreaming, • charakteryzuje nowe i stare ruchy społeczne, • przedstawia zjawisko ożywienia feminizmu w XX w. <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia dwie fale wysokiej aktywności ruchu feministycznego w XX w., • charakteryzuje rewolucję obyczajową w latach 60-tych XX wieku, • przedstawia subkulturę hipisów, • przedstawia islamską rewolucję w Iranie, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wystąpienia młodzieży w 1968r. w Europie, • ocenia skutki islamskiej rewolucji w Iranie, • ocenia efekty działań ruchu feministycznego, • ocenia zjawisko globalizacji, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje nowe zjawisko kulturowe XXI w.-- gender.
-----	-----------------------------------	---

--	--	--

52.	<p>Nie tylko świat Zachodu</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wprowadzenia republiki w Chinach, przejęcia władzy w Chinach przez komunistów, uzyskania przez Indie niepodległości, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: rejkowie, Koran, talmud, rabin, kantor, emancypacja kobiet, • lokalizuje na mapie: Chiny, Indie, Japonię, Syrię, Turcja, Bliski Wschód, Egipt, Iran, Izrael, • przedstawia tradycję krępowania stóp dziewcząt w Chinach, • wymienia postanowienia prawa kobiet w Indiach uzyskane w 1955 roku, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: uchwalenie przez parlament indyjski prawa o rozwodach, uzyskanie praw politycznych przez muzułmanki w Syrii, • opisuje tradycyjny model rodziny japońskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: haredim, rewolucja islamska • przedstawia ewolucję rodziny chińskiej w XX w. • przedstawia strukturę i status jednostki w tradycyjnej rodzinie indyjskiej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje emancypację kobiet w Chinach po II wojnie światowej, • charakteryzuje przemiany rodziny japońskiej po II wojnie światowej, • przedstawia zmiany w modelu indyjskiej rodziny po uzyskaniu przez Indie niepodległości, • omawia etapy emancypacji kobiet w państwach arabskich, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje model arabski rodziny i status kobiety oparty o zapisy Koranu, • analizuje zmiany w modelu rodziny, w statusie kobiet w ortodoksyjnym i ultraortodoksyjnym judaizmie, • charakteryzuje status kobiety w państwach Afryki, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy statusu kobiety we współczesnym świecie.
-----	---------------------------------------	---

--	--	--

53.	Rodzina jako podstawowa grupa społeczna	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę: uchwalenia Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: socjologia, socjalizacja, grupa społeczna, rodzina, rodzina tradycyjna, więzi społeczne, zbiorowość, społeczność, wspólnota, • identyfikuje postać: Emile'a Durkheima, • wymienia rodzaje grup społecznych, • wymienia podstawowe funkcje rodziny, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: socjalizacja pierwotna, socjalizacja wtórna, środowisko społeczne, funkcje rodziny - (prokreacyjna, socjalizacyjna, ekonomiczna, emocjonalna, opiekuńcza, kontrolna, kulturowa, seksualna, rekreacyjna), • wyjaśnia wpływ społeczeństwa na życie ludzi, • wskazuje okoliczności uniemożliwiające zawarcie małżeństwa w Polsce, • przedstawia podstawowe formy życia społecznego, • omawia rodzaje pokrewieństwa, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcie: funkcja stratyfikacyjna rodziny, krewni wstępni, zstępni, pokrewieństwo, powinowactwo, przysposobienie, rodzina tradycyjna, • charakteryzuje współczesną rodzinę - podstawowe środowisko społeczne, • dokonuje, według różnych kryteriów, klasyfikacji grup społecznych, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ socjalizacji na życie jednostki, społeczeństwa, • charakteryzuje instytucję małżeństwa w świetle polskiego prawa, • wyjaśnia problematykę unieważnienia małżeństwa w Polsce, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia zmiany w modelu rodziny na przestrzeni wieków.
-----	--	---

54.	Zmiany modelu rodziny w XX w.	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: odzyskania przez Polskę niepodległość, okresu międzywojennego, rozpoczęcia transformacji ustrojowej w Polsce, • lokalizuje na mapie: Galicję, tereny Królestwa Polskiego z okresu XIX w., Kresy Wschodnie, południowe regiony II Rzeczypospolitej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: rodzina wielopokoleniowa, • rodzina nuklearna, rodziny niepełne, adopcja, • wymienia przyczyny zmian w modelu rodziny po II wojnie światowej, • wymienia przyczyny spadku zawieranych małżeństw w Polsce od początku XXI wieku, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: narodziny społeczeństwa postindustrialnego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: społeczeństwo preindustrialne, małżeństwo egalitarne, związki nieformalne, laicyzacja, eurosieroty, • omawia wpływ przemian gospodarczych na przeobrażenia modelu rodziny, • przedstawia pojawiające się w okresie postindustrialnym zjawisko związków nieformalnych, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcie: starzenie się społeczeństwa, • charakteryzuje rodzinę okresu industrialnego, • wyjaśnia zmiany w modelu rodziny w okresie postindustrialnym, • charakteryzuje zjawisko dezintegracji życia rodzinnego w kręgu cywilizacji zachodniej, • przedstawia przyczyny zjawiska niepełnych rodzin, • charakteryzuje pojawienia się w Polsce zjawiska eurosierot, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zjawisko starzenia się społeczeństwa, • analizuje sytuację formalizowania się w państwach małżeństw osób tej samej płci oraz adopcji dzieci przez pary homoseksualne, • charakteryzuje rodzinę polską na tle przemian społecznych XX w., • określa jaki wpływ na przemiany w modelu rodziny miał fakt przejścia przez kraje byłego bloku wschodniego - zachodniego stylu życia,
-----	--------------------------------------	--

		<p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ transformacji ustrojowej w 1989 r. na funkcjonowanie polskiej rodziny.
55.	Obywatel w greckiej polis	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: reform Solona, reform Klejstenesa, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: polis, demokracja, Rada Pięciuset, • identyfikuje postacie: Solona, Klejstenesa, • lokalizuje na mapie Ateny, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: pojawienia się pojęcia polis, reform Peryklesa, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: hoplita, falanga, metojkowie, tyran, fyle, eklezja, ostracyzm, teci, • identyfikuje postacie: Peryklesa, Pizystrata, • lokalizuje na mapie Attykę, • opisuje reformy Solona i Klejstenesa, • wyjaśnia, kto był uznawany za obywatela Aten, • wyjaśnia, w jaki sposób starożytni Grecy rozumieli pojęcie polis, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: kryzysu agrarnego w Atenach, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: arystokrata, xenos, eupatrydzi, <i>isegoria</i>, <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Ateńczycy niechętnie przyznawali obywatelstwo obcym, • opisuje zasady demokracji ateńskiej, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje zmiany, jakie zaszły w położeniu obywateli Aten w wyniku reform Solona i Klejstenesa <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ demokracji ateńskiej na kształtowanie się postaw patriotycznych starożytnych Greków
56.	Civis Romanus – obywatel rzymski	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wydania edyktu Karakalli, powstania republiki rzymskiej,

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Latynowie, patrycjusze, plebejusze, senat, trybun ludowy, • identyfikuje postacie: Karakallę, Justyniana, • lokalizuje na mapie: miasto Rzym, republikę rzymską, • wyjaśnia, kto w republice rzymskiej był uznawany za obywatela, DOSTATECZNA • pamięta daty: panowania Justyniana, utworzenia urzędu trybuna ludowego, • identyfikuje postać: Kaligulę, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: nobiles, konsul, pretor, kwestor, cenzor, dyktator, • przedstawia prawa i obowiązki obywatela rzymskiego, • wymienia najważniejsze urzędy w republice rzymskiej, DOBRA • wyjaśnia i stosuje pojęcia: <i>imperium maius (minus)</i>, <i>ekwici</i>, <i>civis</i>, • przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego republiki rzymskiej, BARDZO DOBRA • porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską CELUJĄCA • porównuje rolę obywateli w republice rzymskiej i w demokracji ateńskiej
57.	Każdy obywatel ma obowiązek umrzeć za ojczyznę	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: uchwalenia <i>Deklaracji niepodległości</i> kolonii brytyjskich w Ameryce, uchwalenia francuskiej <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i>, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: obywatel, społeczeństwo obywatelskie, • identyfikuje postacie: Jana Kochanowskiego, Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Stanisława Orzechowskiego, DOSTATECZNA • wyjaśnia i stosuje pojęcia: <i>civis</i>, sarmatyzm, • identyfikuje postacie: Monteskiusza, Jeana-Jacques'a Rousseau, Immanuela Kanta, Niccolò Machiavellego, • wyjaśnia, kogo uważano za obywatela I Rzeczypospolitej, DOBRA • identyfikuje postacie: Jeana Bodina, Szymona Starowolskiego, Polibiusza, Johna Locke'a, • charakteryzuje prawa i obowiązki obywatela w średniowieczu i czasach nowożytnych, BARDZO DOBRA • porównuje, jak zmieniało się pojmowanie obywatelstwa od czasów starożytnych do współczesności CELUJĄCA

		<ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki istoty obywatelstwa współczesnego z pojmowaniem obywatelstwa we wcześniejszych epokach.
58.	Król i jego monarchia	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: upadku cesarstwa zachodniorzymskiego, upadku Bizancjum, przyjęcia chrztu przez Chlodwiga, wyjaśnia i stosuje pojęcia: państwa barbarzyńskie, król, hołd lenny, monarchia feudalna, identyfikuje postacie: Chlodwiga, Karola Wielkiego, lokalizuje na mapie państwo Franków, wyjaśnia etymologię słowa „król”, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: przejęcia władzy przez Pepina Krótkiego, koronacji Pepina Krótkiego przez papieża, wyjaśnia i stosuje pojęcia: inwestytura, immunitet, senior, wasal, beneficjum (feudum, lenno), monarchia stanowa, stan społeczny, identyfikuje postacie: Pepina Krótkiego, Karola Młota, Stefana III (papieża), lokalizuje na mapie: państwo Longobardów, Akwizgran, Państwo Kościelne, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia prawa i obowiązki króla w systemie średniowiecznej monarchii, przedstawia zasady funkcjonowania monarchii feudalnej i porównuje je z zasadami funkcjonowania monarchii stanowej, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ czynników religijnych na funkcjonowanie średniowiecznych monarchii <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje władzę królewską w średniowiecznych ustrojach monarchicznych
59.	Cesarz czy papież – uniwersalistyczne wizje Europy	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: koronacji cesarskiej Karola Wielkiego, traktatu w Verdun, schizmy wschodniej, koronacji Bolesława Śmiałego, wyjaśnia i stosuje pojęcia: cesaropapizm, papocezaryzm, Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego, konkordat, niewola awiniońska papieży, schizma wschodnia, identyfikuje postacie: Konstantyna, Teodozjusza, Grzegorza VII, Henryka IV, Henryka V, Bolesława Śmiałego, lokalizuje na mapie: starożytne Imperium Rzymskie, Bizancjum, Półwysep Apeniński, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: zezwolenia na swobodę kultu chrześcijańskiego przez cesarza Konstantyna, spotkania w Canossie, konkordatu w Wormacji, soboru w Konstancji, wyjaśnia i stosuje pojęcia: uniwersalizm, inwestytura,

		<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Attyli, Grzegorza I Wielkiego, Ottona I, Ottona II, • lokalizuje na mapie: Ebro, Verdun, Canosę, Jerozolimę, • opisuje przebieg sporów papieżstwa z władzami świeckimi w średniowiecznej Europie, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: pontyfikatu Grzegorza I Wielkiego, dekretu papieża Mikołaja II, spisania <i>Dictatus Papae</i>, detronizacji Grzegorza VII, niewoli awiniońskiej papieża, panowania Ottona I, koronacji Ottona I, • identyfikuje postacie: Leona I, Jana XII, Mikołaja II, Kaliksta II, • lokalizuje na mapie: Rawennę, Wormację, Awinion, Konstancję, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje proces umacniania się papieżstwa w średniowiecznej Europie, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, czy rywalizacja cesarstwa z papieżstwem mogła doprowadzić do ukształtowania się jednego, trwałego ośrodka władzy uniwersalnej w średniowiecznej Europie
60.	Władza w średniowiecznym mieście	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: mieszczaństwo, wolność osobista, patrycjat, pospólstwo, plebs, margines społeczny, • opisuje strukturę społeczną średniowiecznego miasta i prawa przysługujące mieszczanom, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: komuna miejska, rada miejska, rajca, burmistrz, sąd ławniczy (ława miejska), gmina miejska, wójt, gildia, cech, prawo magdeburskie, prawo średzkie, prawo chełmińskie, • lokalizuje na mapie: Niderlandy, Wenecję, Genuę, Pizę, • opisuje proces lokacji miast na prawie magdeburskim, • przedstawia proces kształtowania się samorządów miejskich w średniowieczu, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kompetencje poszczególnych organów władz miejskich w średniowiecznej Polsce, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę cechów rzemieślniczych w rozwoju samorządów miejskich w średniowieczu. <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, który model zarządzania był korzystniejszy dla rozwoju średniowiecznego miasta – pełne podporządkowanie właścicielowi czy działanie silnego samorządu

61.	Defeudalizacja czy refeudalizacja?	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: uchwalenia <i>Konstytucja 3 maja</i>, wydania <i>Kodeksu cywilnego</i> przez Napoleona, utworzenia Księstwa Warszawskiego, rabacji galicyjskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: uwłaszczenie, folwark, gospodarka folwarczno-pańszczyźniana, manufaktura, dualizm gospodarczy, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: nadania przywileju warckiego, wydania dekretu grudniowego, wydania pruskiego dekretu uwłaszczeniowego, utworzenia Wielkiego Księstwa Poznańskiego, uwłaszczenia chłopów w Rosji, wydania dekretu uwłaszczeniowego przez Tymczasowy Rząd Narodowy, uwłaszczenia chłopów w Galicji, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: nożyce cen, nakładca, serwituty, rewolucja cen, rabacja galicyjska, defeudalizacja, refeudalizacja, liberalizm ekonomiczny, • lokalizuje na mapie: Galicję, Wielkie Księstwo Poznańskie, Księstwo Warszawskie, Królestwo Polskie (Kongresowe), Łabę, • przedstawia, na czym polegał proces defeudalizacji w Europie Zachodniej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: deprecjacja, landlord, • opisuje czynniki, które przyczyniły się do refeudalizacji ziem polskich, • opisuje okoliczności uwłaszczenia chłopów na ziemiach polskich we wszystkich zaborach, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje proces likwidacji relikwów feudalnych na ziemiach polskich, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia zjawisko refeudalizacji gospodarki polskiej w XVI w.
62.	Parlament w Polsce i w Europie	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: nadania Wielkiej Karty Swobód, narodzin dwuizbowego sejmu walnego w Polsce, uchwalenia konstytucji nihil novi, zawarcia unii lubelskiej, • identyfikuje postacie: Jana bez Ziemi, Kazimierza Jagiellończyka, Jana Olbrachta, Ludwika XVI, Henryk VIII, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Wielka Karta Swobód, Parlament, unia lubelska, artykuły henrykowskie, sejm walny, liberum veto, • lokalizuje na mapie: Francję, Anglię, Piotrków Trybunalski, Radom, Lublin, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: narodzin angielskiego Parlamentu, powstania francuskich Stanów Generalnych, nadania przywileju cerekwicko-nieszawskiego, zwołania Stanów Generalnych przez Ludwika XVI, rewolucji angielskiej,

		<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Filipa IV Pięknego, Karol I, Olivera Cromwella, Wilhelma III Orańskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Izba Gmin, Izba Lordów, Stany Generalne, stany sejmujące, wojewoda, kasztelan, sejm ordynaryjny, sejm ekstraordynaryjny, • lokalizuje na mapie: Kastylię, Aragonię, • opisuje proces kształtowania się polskiego parlamentu, • charakteryzuje skład sejmu Rzeczypospolitej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: uchwalenia <i>Petycji o prawo</i>, rozwiązania parlamentu przez Olivera Cromwella, śmierci Olivera Cromwella, uchwalenia <i>Deklaracji praw (Bill of Rights)</i>, uchwalenia angielskiej ustawy sukcesyjnej, • charakteryzuje czynniki, które doprowadziły do powstania parlamentów w krajach Europy Zachodniej, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia kompetencje sejmu walnego i ocenia, czy był on najważniejszym organem państwowym <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia funkcjonowanie staropolskiego parlamentaryzmu na tle rozwiązań europejskich,
63.	Oligarcha w systemie politycznym	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: rokoszu sandomierskiego, bitwy pod Guzowem, bitwy pod Mątwanami, • identyfikuje postacie: Jana Zamoyskiego, Zygmunta III Wazę, Władysława IV, Jana Kazimierza, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Mikołaja Zebrzydowskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: ruch egzekucyjny, latyfundium magnackie, królewszczyzna, rokosz, • lokalizuje na mapie: Sandomierz, Królestwo Pruskie, Rosję, Austrię, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: abdykacji Jana Kazimierza, zerwanie sejmu przez Władysława Sicińskiego, sejmu koronacyjnego Michała Korybuta Wiśniowieckiego, • identyfikuje postacie: Janusza Radziwiłła, Krzysztofa Opalińskiego, Jerzego Lubomirskiego, Hieronima Radziejowskiego, Stanisława Konarskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: elekcja vivente rege, ordynacja magnacka, ordynat, klient, monarchia mieszana, rękodajny, oligarchizacja, familia, • przedstawia proces tworzenia się tzw. nowej magnaterii w Rzeczypospolitej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Władysława Sicińskiego, Adama Olizara, • przedstawia rolę magnaterii w systemie sprawowania rządów w Rzeczypospolitej,

		<ul style="list-style-type: none"> • BARDZO DOBRA • wyjaśnia, na czym polegała oligarchizacja życia publicznego w Rzeczypospolitej, CELUJĄCA • ocenia, w jakim stopniu wzrost politycznego znaczenia magnaterii w Rzeczypospolitej wpłynął na sprawność funkcjonowania państwa
64.	Przeciwko królowi – rewolucje angielskie	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wprowadzenia republiki w Anglii, chwalebnej rewolucji, uchwalenia <i>Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych</i>, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: rewolucja, Lord Protektor, chwalebna rewolucja, bostońskie picie herbaty, purytanie, • identyfikuje postacie: Karola I, Olivera Cromwella, Marię (córkę Jakuba II), Wilhelma Orańskiego, Monteskiusza, Jeana-Jacques’a Rousseau, Thomasa Jeffersona, • lokalizuje na mapie: Wielką Brytanię, Anglię, Szkocję, kolonie brytyjskie w Ameryce Północnej, Boston, • krótko omawia przebieg rewolucji angielskiej, • przedstawia przyczyny rewolucji amerykańskiej, • przedstawia skutki rewolucji amerykańskiej, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zwołanie parlamentu przez Karola I, wybuchu wojny domowej w Anglii, zwycięstwa wojsk parlamentu nad królewskimi, wprowadzenia systemu protektoratu w Anglii, uchwalenia <i>Habeas Corpus Act</i>, uchwalenia <i>Deklaracji praw (Bill of Rights)</i>, bostońskiego picia herbaty, uznania przez Wielką Brytanię niepodległości Stanów Zjednoczonych, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: <i>Habeas Corpus Act</i>, torysi, wigowie, <i>Deklaracja praw</i>, umowa społeczna, • identyfikuje postacie: Elżbietę I, Jakuba I, Karola II, Jakuba II, Ryszarda Cromwella, Jerzego III, • rozróżnia różne typy rewolucji, • przedstawia przyczyny rewolucji angielskiej, • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki chwalebnej rewolucji, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: objęcia tronu przez Karola I, zwołania parlamentu przez Karola I, przejęcia władzy przez Ryszarda Cromwella, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Krótki Parlament, Długi Parlament, • identyfikuje postacie: Thomasa Hobbesa, Johna Locke’a,

		<p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje tło społeczno-polityczne i religijne rewolucji angielskiej, • charakteryzuje ustrój monarchii parlamentarnej w Anglii, z uwzględnieniem postanowień <i>Habeas Corpus Act</i> i <i>Deklaracji praw</i>, • omawia główne założenia <i>Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych</i>, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia ideowe uwarunkowania rewolucji amerykańskiej, ze szczególnym uwzględnieniem koncepcji Monteskiusza i Jeana-Jacques'a Rousseau
65.	Wielka Rewolucja Francuska	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zdobycia Bastylii, wprowadzenia republiki we Francji, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: trójpodział władz, prawa człowieka, Stany Generalne, Zgromadzenie Narodowe, <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>, Legislatywa (Zgromadzenie Prawodawcze), jakobini, Dyktoriał, <i>Kodeks Napoleona</i>, • identyfikuje postacie: Monteskiusza, Jeana-Jacques'a Rousseau, Woltera, Ludwika XVI, Maksymiliana Robespierre'a, Napoleona Bonapartego, • lokalizuje na mapie: Francję, Paryż, Wielką Brytanię, Austrię, Prusy, • krótko omawia przebieg Wielkiej Rewolucji Francuskiej, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: kolejnych czterech faz rewolucji francuskiej, okresu dyktatury Napoleona Bonapartego, uchwalenia <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i>, uchwalenia pierwszej konstytucji francuskiej, wybuchu wojny Francji z Austrią i Prusami, stracenia Ludwika XVI, wielkiego terroru, obalenia jakobinów, uchwalenia trzeciej konstytucji we Francji, utworzenia Dyktoriałtu, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: suwerenność ludu, umowa społeczna, Konstytuanta, cenzus majątkowy, Konwent Narodowy, żyrondyści, „bagnó”, Komitet Ocalenia Publicznego, • omawia poglądy społeczno-polityczne Monteskiusza, Jeana-Jacques'a Rousseau i Woltera, • przedstawia przyczyny społeczne, gospodarcze i polityczne rewolucji we Francji, • przedstawia kolejne etapy rewolucji francuskiej, • omawia przebieg Wielkiej Rewolucji Francuskiej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: ogłoszenie się przez Stany Generalne Zgromadzeniem Narodowym, aresztowania króla Ludwika XVI, uchwalenia drugiej konstytucji we Francji, • identyfikuje postać: Alexisa de Tocqueville'a,

		<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i przedstawia wpływ myśli oświeceniowej na wzrost nastrojów rewolucyjnych we Francji, • przedstawia przyczyny wzrostu świadomości politycznej społeczeństwa francuskiego w XVIII w., • przedstawia prawa człowieka zapisane w <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i>, • charakteryzuje i ocenia okres rządów jakobinów, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia prawo wyborcze wprowadzone na mocy pierwszej konstytucji francuskiej, • dostrzega i przedstawia wpływ myśli oświeceniowej na wzrost nastrojów rewolucyjnych we Francji, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia koncepcję Alexisa de Tocqueville'a dotyczącą przyczyn wybuchu rewolucji
66.	Konstytucyjne wizje parlamentu w XVIII w.	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wejście w życie <i>Konstytucji Stanów Zjednoczonych</i>, zwołania Sejmu Wielkiego, uchwalenia <i>Konstytucji 3 maja</i>, uchwalenia pierwszej konstytucji francuskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: federacja, Kongres, Senat, Izba Reprezentantów, Sąd Najwyższy, Familia, liberum veto, prawa kardynalne, Straż Praw, monarchia konstytucyjna, Legislatywa (Zgromadzenie Prawodawcze), cenzus majątkowy, cenzus wieku, elektor, • identyfikuje postacie: Jerzego Waszyngtona, Thomasa Jeffersona, Augusta III, Stanisława Augusta Poniatowskiego, • lokalizuje na mapie: Francję, Stany Zjednoczone Ameryki, polsko-litewską Rzeczpospolitą, • przedstawia wybrany XVIII-wieczny model konstytucyjny, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: utworzenie konwencji konstytucyjnej w Stanach Zjednoczonych, reform sejmku konwokacyjnego, uchwalenia praw kardynalnych, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: władze stanowe, władze federalne, inicjatywa ustawodawcza, <i>impeachment</i>, sejm konwokacyjny, sejm delegacyjny, szlachta posesjonaci, plenipotenci miejscy, • identyfikuje postacie: Aleksandra Hamiltona, Jamesa Madisona, • przedstawia XVIII-wieczne modele konstytucyjne w Stanach Zjednoczonych, Rzeczypospolitej i Francji, • przedstawia reformy sejmku konwokacyjnego, • omawia prawa kardynalne, • przedstawia instytucje państwowe działające: w USA (po wejściu w życie konstytucji), w Rzeczypospolitej (po uchwaleniu <i>Konstytucji 3 maja</i>), we Francji (po uchwaleniu pierwszej konstytucji), <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia prawo wyborcze obowiązujące: w USA (po wejściu w życie konstytucji), w Rzeczypospolitej (po uchwaleniu <i>Konstytucji 3 maja</i>), we Francji (po uchwaleniu pierwszej konstytucji),

		<ul style="list-style-type: none"> • omawia kompetencje instytucji państwowych w trzech XVIII-wiecznych systemach konstytucyjnych (amerykańskim, polskim i francuskim), • porównuje i przedstawia podobieństwa i różnice trzech XVIII-wiecznych systemów konstytucyjnych, BARDZO DOBRA • dostrzega i przedstawia wpływ lokalnych uwarunkowań społecznych i historycznych na kształtowanie się systemów konstytucyjnych w USA, Rzeczypospolitej i Francji, CELUJĄCA • ocenia skuteczność funkcjonowania różnych XVIII-wiecznych systemów konstytucyjnych
67.	Dziewiętnasto-wieczne rewolucje społeczno-polityczne	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wybuchu antytureckiego powstania w Grecji, proklamowania niepodległości przez Greków, rewolucji lipcowej we Francji, proklamowania niepodległości przez Belgię, wybuchu powstania listopadowego, upadku powstania listopadowego, rewolucji lutowej we Francji, Wiosny Ludów w Europie, rewolucji marcowej w Wiedniu, proklamowania niepodległości przez Węgrów, stłumienia powstania na Węgrzech, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Święte Przymierze, konserwatyzm, liberalizm, industrializacja, urbanizacja, kapitaliści, socjalizm, • identyfikuje postacie: Aleksandra I, Ludwika Filipa I, Ludwika Bonapartego (Napoleona III), Franciszka Józefa I, • lokalizuje na mapie: Rosję, Austrię, Prusy, Półwysep Apeniński, Grecję, Królestwo Polskie, Wiedeń, Węgry, Berlin, Wielką Brytanię, • przedstawia przebieg Wiosny Ludów w państwach europejskich, • charakteryzuje zjawisko rewolucji przemysłowej, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zawarcia pokoju w Adrianopolu, powstania dekabrystów, objęcia urzędu prezydenta przez Ludwika Bonapartego, ofiarowania cesarskiej korony Fryderykowi Wilhelmowi IV przez parlament frankfurcki, przywrócenie cesarstwa we Francji przez Napoleona III, objęcia władzy w Austrii przez Franciszka Józefa I, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: ancien régime, karbonaryzm, dekabryści, czartyści, • identyfikuje postacie: Mikołaja I, Karola X, Klemensa Metternicha, Ferdynanda (cesarza Austrii), Lajosa Kossutha, Fryderyka Wilhelma IV, • lokalizuje na mapie: Neapol, Piemont, Parmę, Modenę, Państwo Kościelne, imperium osmańskie, Serbię, Adrianopol, Mołdawię, Wołoszczyznę, Królestwo Niderlandów, Belgię, • przedstawia i porównuje XIX-wieczne ideologie konserwatyzmu i liberalizmu, • przedstawia przyczyny niezadowolenia społeczeństw europejskich z porządku ustanowionego na kongresie wiedeńskim,

		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji, • przedstawia przyczyny wystąpień okresu Wiosny Ludów w Europie, • omawia przebieg rewolucji lutowej we Francji i skutki tego przewrotu, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstań w Neapolu i Piemontcie, Parmie, Modenie i Państwie Kościelnym, uzyskania autonomii przez Serbię, kryzysu w rolnictwie wywołanego zarzą ziemniaczaną, • omawia przebieg wystąpień rewolucyjnych w latach 1820–1829 we Włoszech, Grecji i Rosji, • omawia przyczyny powstania Belgów oraz reakcje państw europejskich na ich wystąpienie, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę proklamowania <i>Karty praw ludu</i>, • omawia znaczenie Wiosny Ludów i jej trwałe konsekwencje, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ rewolucji przemysłowej na zmiany w życiu społecznym i politycznym
68.	Anarchizm	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę rewolty studenckiej w Europie, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: anarchizm, konserwatyzm, liberalizm, chrześcijańska demokracja, socjalizm, socjaldemokracja, rady robotnicze, komunardzi, • identyfikuje postacie: Pierre’a Josepha Proudhona, Michaiła Bakunina, Piotra Kropotkina, Aleksandra II, • lokalizuje na mapie: Rosję, Paryż, Francję, Włochy, Hiszpanię, Niemcy, Amerykę Łacińską, • przedstawia i charakteryzuje nurty polityczne: konserwatyzm, liberalizm, chrześcijańską demokrację, socjalizm, anarchizm, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: proklamowania Rady Komuny Paryskiej, szturmów wojsk rządowych na Paryż podczas Komuny Paryskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: społeczeństwo egalitarne, akcja bezpośrednia, anarchizm kolektywistyczny, anarchizm indywidualistyczny, altruizm, anarchizm komunistyczny, anarchosyndykalizm, syndykat, propaganda czynem, anarchizm dynamitowy, antyglobalizm, • identyfikuje postacie: Georges’a Sorela, Ignacego Hryniewieckiego, Elżbietę (cesarzową Austrii), • rozróżnia anarchizm kolektywistyczny i indywidualistyczny, • odwołując się do historycznych przykładów aktów terroru, przedstawia wpływ XIX-wiecznego anarchizmu na kształtowanie się nowoczesnego terroryzmu, • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki Komuny Paryskiej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Narodna Wola, Frakcja Czerwonej Armii, Czerwone Brygady, • identyfikuje postacie: Edwarda Józefa Abramowskiego, Sadiego Carnota, Humberta I, Antonia Canovasa del Castillo, Luigiego Luccheniego, • omawia koncepcje polityczne Michaiła Bakunina, • przedstawia przykłady lewackich organizacji terrorystycznych drugiej połowy XX w., <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia poglądy polityczne Piotra Kropotkina, • charakteryzuje koncepcje anarchosyndykalistyczne Georges'a Sorela <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porównuje ideologie ruchu anarchistycznego w XIX w.
69.	Rewolucje XX w.	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: krwawej niedzieli w Petersburgu, rewolucji lutowej w Rosji, rewolucji październikowej, zwycięstwa wojsk polskich nad bolszewikami (1920 r.), rewolty studenckiej w Europie Zachodniej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: komunizm, krwawa niedziela, bolszewicy, Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich, Rada Komisarzy Ludowych, Czeka, zimna wojna, wyścig zbrojeń, ruch hipisowski, pacyfizm, • identyfikuje postacie: Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Włodzimierza Lenina, Mikołaja II, Feliksa Dzierżyńskiego, Józefa Stalina, Osamę bin Ladena, Martina Luthera Kinga, Johna F. Kennedy'ego, • lokalizuje na mapie: Rosję, Petersburg, Japonię, Polskę, Czechosłowację, Rumunię, Bułgarię, Węgry, NRD, Jugosławię, Chiny, Kubę, Stany Zjednoczone, Iran, Paryż, RFN, Włochy, Waszyngton, • przedstawia przyczyny i krótko opisuje przebieg rewolucji 1905 r. w Rosji, • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lutowej w Rosji, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: krwawej niedzieli w Petersburgu, utworzenia ZSRR, wybuchu rewolucji islamskiej w Iranie, ucieczki szacha z Iranu, marszu na Waszyngton, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: eserowcy, mienszewicy, ochrana, szariat, szach, ajatollah, talibowie, społeczeństwo konsumpcyjne, rewolucja seksualna, • identyfikuje postacie: księcia Lwowa, Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Mohammada Rezy Pahlawiego, Ruhollaha Chomeiniego, • lokalizuje na mapie: Albanie, Koreę Północną, Wietnam, Kubę, Afganistan, Kabul, • przedstawia poglądy społeczno-polityczne ideologów komunizmu (Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Włodzimierza Lenina), • omawia przyczyny, przebieg i skutki przewrotu bolszewickiego w Rosji,

		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania bolszewików zmierzające do przejścia całkowitej władzy w Rosji i rozszerzenia rewolucji na inne kraje, • omawia próbę wprowadzenia państwa wyznaniowego w Afganistanie, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zdobycia Kabulu przez talibów, „nocy barykad” w Paryżu, przyznania Pokojowej Nagrody Martinowi Lutherowi Kingowi, zabójstwa Martina Luthera Kinga, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: hidżab, biała rewolucja, • omawia proces ekspansji komunizmu po II wojnie światowej oraz próby przeciwstawienia się tym dążeniom podejmowane przez USA i ich sojuszników, • omawia działalność Martina Luthera Kinga zmierzającą do równouprawnienia kolorowej ludności w USA, • charakteryzuje rewolucję seksualną lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX w., <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia źródła rewolucji kulturowej ruchu hipisowskiego oraz opisuje wydarzenia związane z działalnością tego ruchu, <p>charakteryzuje rewolucję religijną na przykładzie wydarzeń w Iranie (rewolucja islamska)</p> <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rewolucję religijną na przykładzie wydarzeń w Iranie (rewolucja islamska), wskazuje przykłady rewolucji religijnych w XX w.
70.	Opozycja polityczna w PRL	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: rozwiązania Armii Krajowej, konferencji wielkiej trójki w Jałcie, śmierci Józefa Stalina, protestów robotniczych w Poznaniu (poznański Czerwiec '56), wystąpień studenckich (Marzec '68), wystąpień robotniczych na Wybrzeżu (Grudzień '70), objęcia stanowiska I sekretarza KC PZPR przez Edwarda Gierka, wystąpień robotniczych w Radomiu, Ursusie i Płocku (Czerwiec '76), wybuchu ogólnopolskich strajków robotniczych (Sierpień '80), podpisania porozumień sierpniowych, wprowadzenia stanu wojennego, wyboru Karola Wojtyły na papieża, pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do ojczyzny, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: NKWD, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”, żołnierze wyklęci, wielka trójka, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, Komitet Obrony Robotników, NSZZ „Solidarność”, stan wojenny, • identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Władysława Gomułkę, Bolesława Bieruta, Stanisława Mikołajczyka, Edwarda Gierka, Lecha Wałęsę, Tadeusza Mazowieckiego, Jacka Kuronia, Wojciecha Jaruzelskiego, Jerzego Popiełuszkę,

- Stefana Wyszyńskiego, Pawła VI, Karola Wojtyłę (Jana Pawła II),
- lokalizuje na mapie: Moskwę, Poznań, Gdańsk, Gdynię, Szczecin, Radom, Ursus, Płock, Częstochowę,
 - omawia przyczyny przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w Radomiu, Ursusie i Płocku,
 - przedstawia genezę „Solidarności” – strajki w Stoczni Gdańskiej i innych zakładach pracy oraz podpisanie porozumień sierpniowych,
- DOSTATECZNA**
- pamięta daty: utworzenie Polskiego Stronnictwa Ludowego przez Stanisława Mikołajczyka, referendum ludowego, sfałszowanych, pierwszych powojennych wyborów do sejmu, utworzenia PZPR, objęcia stanowiska I sekretarza KC PZPR przez Władysława Gomułkę, Listu 34, początku kampanii antysyjonistycznej, objęcia stanowiska I sekretarza KC PZPR przez Edwarda Gierka, powstania Komitetu Obrony Robotników, zawieszenia stanu wojennego, zniesienia stanu wojennego, obchodów tysiąclecia chrztu Polski, listu biskupów polskich do biskupów niemieckich,
 - wyjaśnia i stosuje pojęcia: Narodowe Siły Zbrojne, mała stabilizacja, ZOMO, „ścieżki zdrowia”, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Ruch Młodej Polski, Konfederacja Polski Niepodległej, Uniwersytet Latający, Towarzystwo Kursów Naukowych, drugi obieg, Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego,
 - identyfikuje postacie: Edwarda Osóbkę-Morawskiego, Józefa Cyrankiewicza, Antoniego Słonimskiego, Marię Dąbrowską, Pawła Jasienicę, Melchiora Wańkowicza, Kazimierza Dejmka, Adama Michnika, Leszka Kołakowskiego, Jana Olszewskiego, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Jerzego Andrzejewskiego, Leszka Moczulskiego, Annę Walentynowicz, Bronisława Geremka, Stanisława Suchowolca,
 - lokalizuje na mapie: Jaltę, Elbląg, Jastrzębie,
 - przedstawia walkę zbrojnego podziemia niepodległościowego z komunistami oraz represje stosowane przez aparat bezpieczeństwa,
 - omawia proces przejmowania władzy w Polsce przez komunistów,
 - przedstawia przyczyny, przebieg i skutki poznańskiego Czerwca '56,
 - omawia przyczyny wprowadzenia stanu wojennego, represje stosowane przez władze i skutki tych działań,
 - charakteryzuje rolę Jana Pawła II w procesie umacniania społecznego sprzeciwu wobec totalitarnego systemu,
- DOBRA**
- pamięta daty: utworzenia PZPR, utworzenia Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego,
 - identyfikuje postacie: Zygmunta Szendzielarza (pseud. Łupaszka), Kazimierza Kamińskiego (pseud. Huzar), Hieronima Dekutowskiego (pseud. Zapora), Józefa Kurasia (pseud. Ogień), Henryka Szlajfera, Władysława Siłę-Nowickiego, Jana Ziębę, Andrzeja Czumę, Aleksandra Halla, Marka Jurka,
 - przedstawia podejmowane przez mikołajczykowskie PSL próby przeciwstawienia się politycznej dominacji komunistów,
- BARDZO DOBRA**
- przedstawia powstanie, członków i cele działania pierwszych organizacji opozycyjnych w PRL (KOR, ROPCiO, RMP, KPN),

		<p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę księży i Kościoła katolickiego w kształtowaniu oporu społeczeństwa wobec totalitarnego systemu
71.	Rewolucyjny rok 1989	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: przejęcia władzy w ZSRR przez Michaiła Gorbaczowa, obrad okrągłego stołu, wyborów do parlamentu kontraktowego, objęcia stanowiska premiera przez Tadeusza Mazowieckiego, zjednoczenia Niemiec, rozwiązania ZSRR i powstania Wspólnoty Niepodległych Państw, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Jesień Narodów, okrągły stół, wybory kontraktowe, aksamitna rewolucja, • identyfikuje postacie: Leonida Breżniewa, Michaiła Gorbaczowa, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego, Vaclava Havla, • lokalizuje na mapie: ZSRR, Węgry, Bułgarię, Czechosłowację, Rumunię, Pragę, NRD, RFN, zjednoczone Niemcy, Berlin, Litwę, Łotwę, Estonię, Ukrainę, Białoruś, Chiny, Jugosławię, • omawia proces upadku systemu komunistycznego w poszczególnych krajach bloku wschodniego, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: przyjęcia <i>Aktu końcowego</i> Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, śmierci Leonida Breżniewa, katastrofy w Czarnobylu, wyboru Wojciecha Jaruzelskiego na prezydenta, upadku systemów komunistycznych w poszczególnych państwach Europy Środkowo-Wschodniej, ogłoszenia niepodległości przez Litwę, Łotwę i Estonię, wojny w Jugosławii, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: pierestrojka, głośność, doktryna Breżniewa, • identyfikuje postacie: Jánoša Kádára, Józsefa Antalla, Árpada Göncza, Filipa Dimitrowa, Nicolae Ceaușescu, Iona Iliescu, Ericha Honeckera, Helmuta Kohla, Josipa Broza-Tito, Czesława Kiszczaka, • lokalizuje na mapie: Czarnobyl, Timișoară, Słowenię, Chorwację, Macedonię, Bośnię i Hercegowinę, Nową Jugosławię (Serbię i Czarnogórę), • przedstawia przyczyny kryzysu w ZSRR w latach osiemdziesiątych XX w., • przedstawia proces demokratyzacji w Polsce, • omawia proces upadku systemu komunistycznego w poszczególnych krajach bloku wschodniego, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: podziału Czechosłowacji na dwa państwa, nieudanego puczu w Moskwie, manifestacji na placu Tian'anmen, • przedstawia proces demokratyzacji w NRD oraz okoliczności zjednoczenia Niemiec, • przedstawia etapy rozpadu ZSRR, • omawia przyczyny i skutki wojny w Jugosławii, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę Michaiła Gorbaczowa w przemianach politycznych w ZSRR i Europie Środkowo-Wschodniej, • charakteryzuje rolę przemian zachodzących w Polsce w procesie upadku systemów komunistycznych w Europie Środkowo-Wschodniej. <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wystąpienia antyrządowe w Chinach w 1989 r., <p>I porównuje je z wydarzeniami w Europie Środkowo-Wschodniej.</p>
72.	<p>Zniewolone społeczeństwo przyszłości. Od utopii do antyutopii</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wydania <i>Utopii</i> Tomasza Morusa, wydania <i>Nowego wspaniałego świata</i> Aldousa Huxleya, wydania <i>Roku 1984</i> George'a Orwella, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: utopia, antyutopia, • identyfikuje postacie: Tomasza Morusa, Aldousa Huxleya, George'a Orwella, • przedstawia koncepcję idealnego państwa ukazaną w <i>Utopii</i> Tomasza Morusa, • przedstawia wybranych twórców koncepcji idealnego państwa oraz ich dzieła, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę wydania <i>Nowego wspaniałego świata poprawionego</i> Aldousa Huxleya, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: stehniczowane życie, zdehumanizowane społeczeństwo, propaganda, futurystyczna antyutopia, indoktrynacja, myślozbrodnia, ewaporowanie, nowomowa, Wielki Brat, • w kontekście omawianych wydarzeń identyfikuje postacie: Platona, Arystotelesa, Plutarcha, Ksenofonta, św. Augustyna, Tommasa Campanellę, Ignacego Krasickiego, Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa, Stefana Żeromskiego, Wisławę Szymborską, Zbigniewa Herberta, • przedstawia twórców koncepcji idealnego państwa oraz ich dzieła, • przedstawia genezę współczesnych antyutopii, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Michała Dymitra Krajewskiego, Wincentego Lutosławskiego, Włodzimierza Lenina, • charakteryzuje koncepcję antyutopii ukazaną w <i>Nowym wspaniałym świecie</i> Aldousa Huxleya, • przedstawia koncepcję totalitarnego świata ukazaną w <i>Roku 1984</i> George'a Orwella, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnajduje i przedstawia zawarte w dziełach Aldousa Huxleya i George'a Orwella nawiązania do istniejących w rzeczywistości systemów totalitarnych. <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega we współczesnym świecie zagrożenia wskazywane w antyutopijnych utworach Aldousa Huxleya i George'a Orwella oraz omawia te zjawiska. •

73.	U zarania wspólnoty śródziemnomorskiej	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: ukształtowania się fenickich miast-państw, powstania kultur minojskiej i mykeńskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: monoteizm, kolonia, Dekalog, • identyfikuje postacie: Mojżesza, Minosa, Homera, • lokalizuje na mapie: obszary kultur minojskiej i mykeńskiej, Fenicję, Jerozolimę, • opisuje najważniejsze osiągnięcia Fenicjan, • opisuje najważniejsze osiągnięcia kultur minojskiej i mykeńskiej, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Tora, Arka Przymierza, synagoga, diaspora, Mesjasz, • identyfikuje postacie: Saula, Dawida, Salomona, Tukidydesa, • charakteryzuje proces kształtowania się judaizmu, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje dorobek starożytnych kultur Fenicji, Izraela, Minojczyków i Mykeńczyków, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wkład Fenicjan w kształtowanie się cywilizacji basenu Morza Śródziemnego, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ starożytnych kultur śródziemnomorskich na uformowanie się cywilizacji zachodniej
73.	Kolonizacja w świecie śródziemnomorskim	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: końca tzw. wieków ciemnych, pierwszej wojny punickiej, założenia Kartaginy, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: kolonizacja, system monetarny, metropolia, hellenizacja, romanizacja, • lokalizuje na mapie: obszary kolonizacji fenickiej i greckiej, • opisuje przyczyny kolonizacji greckiej, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: założenie Kadyksu, powstania kolonii w Kyme, kolonizacji Sycylii przez Fenicjan, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: <i>apoikia</i>, emporium, • identyfikuje postać: Pyrrusa, • lokalizuje na mapie: Kadyks, Sycylię, Sycylię, Sycylię, Korsykę, Kartaginę, • charakteryzuje przebieg fenickiej i greckiej kolonizacji obszarów śródziemnomorskich, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wojny Rzymu z Epirem, kapitulacji Tarentu, podbicia Syrakuz przez Rzym,

		<ul style="list-style-type: none"> • opisuje skutki starożytnej kolonizacji basenu Morza Śródziemnego, BARDZO DOBRA CELUJĄCA • porównuje cele kolonizacji greckiej, fenickiej i rzymskiej, CELUJĄCA • ocenia wpływ starożytnej kolonizacji w świecie śródziemnomorskim na kształtowanie się kultury europejskiej
74.	Świat grecki – świat rzymski	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: początku wyprawy Aleksandra Wielkiego na Persję, kodyfikacji prawa rzymskiego za cesarza Justyniana, ogłoszenia chrześcijaństwa religią państwową w Rzymie, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: hellenizacja, romanizacja, diadochowie, orientalizacja, <i>divide et impera</i>, <i>Pax Romana</i>, • identyfikuje postacie: Aleksandra Wielkiego, Justyniana Wielkiego, Konstantyna, Teodozjusza, • lokalizuje na mapie: Indus, Babilon, Egipt Ptolemeuszów, Kartaginę, zasięg Imperium Rzymskiego, Budapeszt, Wiedeń, • charakteryzuje proces hellenizacji starożytnego Wschodu, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: bitwy nad Granikiem, bitwy pod Issos, bitwy pod Gaugamelą, śmierci Aleksandra Wielkiego, wydania edyktu Karakalli, zezwolenia przez Konstantyna na swobodę kultu chrześcijańskiego, • identyfikuje postać: Karakallę, • lokalizuje na mapie: Granik, Issos, Gaugamelę, państwo Seleukidów, Aleksandrię w Egipcie, Kolonię, Lyon, Saragossę, • charakteryzuje proces hellenizacji starożytnego Wschodu i podaje przykłady tego zjawiska, • przedstawia proces romanizacji i podaje jego przykłady, • przedstawia podboje Aleksandra Wielkiego i rozpad jego imperium, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę nadania obywatelstwa rzymskiego mieszkańcom Italii, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: koine, kodeks, • lokalizuje na mapie: Antiochię, Pergamon, Palmirę, <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia osiągnięcia budownictwa rzymskiego w starożytności, • wyjaśnia, w jaki sposób Rzymianie utrzymywali kontrolę nad podbitymi ludami, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny przyjmowania greckich i rzymskich osiągnięć cywilizacyjnych przez różne ludy starożytne <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przykłady funkcjonowania zdobyczy cywilizacji greckiej i rzymskiej w świecie współczesnym,

75.	Islam, Europa i antyczne dziedzictwo	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: upadku cesarstwa zachodniorzymskiego, ucieczki Mahometa z Mekki, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Koran, pięć filarów islamu, • identyfikuje postać: Mahometa, • lokalizuje na mapie: cesarstwo bizantyjskie, Hiszpanię, Syrię, Palestynę, • przedstawia dzieje Mahometa, • wymienia główne osiągnięcia średniowiecznej cywilizacji arabskiej, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powrotu Mahometa do Mekki, śmierci Mahometa, bitwy pod Poitiers, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Sunna, sunnici, szyici, kalif, emir, • identyfikuje postacie: Abd ar-Rahmana III, Awicennę, Awerroesa, • lokalizuje na mapie: Mekkę, Medynę, Kordobę, Bagdad, Damaszek, • opisuje okoliczności powstania i główne założenia islamu, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: podboju Hiszpanii przez Arabów, początku rządów dynastii Omajjadów, początku kalifatu w Kordobie, powstania kalifatu Fatymidów, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia rozwój imperium arabskiego i podje przyczyny jego podziału, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wpływ cywilizacji arabskiej na kulturę średniowiecznej Europy
76.	Rywalizacja chrześcijańsko-muzułmańska na Wschodzie	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: rozłamu chrześcijaństwa (schizmy wschodniej), synodu w Clermont, bitwy pod Warną, upadku Konstantynopola, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: krucjata, zakon rycerski, • identyfikuje postacie: Urbana II, Innocentego III, Władysława III Warneńczyka, • lokalizuje na mapie: cesarstwo bizantyjskie, Konstantynopol, • omawia przyczyny wypraw krzyżowych do Ziemi Świętej, • wymienia zakony rycerskie powstałe w Ziemi Świętej, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: pierwszej wyprawy krzyżowej (tzw. rycerskiej), zdobycia Jerozolimy przez krzyżowców, bitwy pod Hittin, trzeciej krucjaty, czwartej krucjaty, zdobycia Konstantynopola przez krzyżowców, • identyfikuje postacie: Konrada III, Ludwika VII, Saladyna, Ryszarda Lwie Serce, Fryderyka Barbarossę, Zygmunta Luksemburskiego, • lokalizuje na mapie: Królestwo Jerozolimskie, Akkę, Jerozolimę, Antiochię, Clermont, • opisuje przebieg wypraw krzyżowych do Ziemi Świętej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zdobycia Akki przez muzułmanów, bitwy pod Adrianopolem, bitwy na Kosowym Polu, bitwy pod Nikopolis, • lokalizuje na mapie: lenna Królestwa Jerozolimskiego, Hittin, Adrianopol, • opisuje ekspansję Turków osmańskich w średniowieczu i wymienia związane z nią najważniejsze bitwy, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki krucjat i ich wpływ na cywilizację średniowiecznej Europy, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje własną ocenę wypraw krzyżowych
77.	<p>Europa Zachodnia. Obszar wpływów trzech religii</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: podboju państwa Wizygotów przez Arabów, bitwy pod Poitiers, bitwy pod Covadongą, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: rekonkwista, emirat, • identyfikuje postacie: Innocentego III, Ferdynanda Aragońskiego, Izabelę Kastylijską, Filipa IV Pięknego, • lokalizuje na mapie: Półwysep Iberyjski, Bagdad, • opisuje przyczyny narastania niechęci chrześcijan do ludności żydowskiej w okresie średniowiecza, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: bitwy pod Las Navas de Tolosa, zhołdowania Grenady przez Kastylię, utworzenia kalifatu w Kordobie, zjednoczenia Hiszpanii przez Królów Katolickich, zdobycia Grenady przez chrześcijan, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: marranowie, moryskowie, getto, • identyfikuje postać: Alfonsa VIII, • lokalizuje na mapie: Kordobę, Grenadę, Kastylię, Andaluzję, • opisuje podboje Arabów w Europie, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Las Navas de Tolosa, Poitiers, Covadongę, • opisuje główne etapy chrześcijańskiej rekonkwisty na Półwyspie Iberyjskim, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację religijną w Hiszpanii pod rządami Arabów oraz pod panowaniem Królów Katolickich, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia relacje między chrześcijanami i muzułmanami w średniowiecznej Europie
78.	Europejczycy ruszają na oceany	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę zdobycia Konstantynopola przez Turków, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Nowy Świat, Jedwabny Szlak, • identyfikuje postacie: Krzysztofa Kolumba, Ferdynanda Magellana, • wymienia główne przyczyny wielkich odkryć geograficznych, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: handel lewantyński, karaka, karawela, astrolabium, portolany, log, • identyfikuje postać: Marca Pola, • lokalizuje na mapie: lądy Nowego Świata, imperium mongolskie, • charakteryzuje wiedzę Europejczyków o świecie w okresie wczesnego i pełnego średniowiecza, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje rozwiązania techniczne i wynalazki, dzięki którym europejscy żeglarze mogli wyruszać w transoceaniczne rejsy, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie były gospodarcze, społeczne, religijne i polityczne przyczyny wielkich odkryć geograficznych <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę antycznego dziedzictwa w genezie wielkich odkryć geograficznych przełomu XV i XVI w.,
79.	Szalona odwaga i zimna kalkulacja. Wielcy odkrywcy XV i XVI w.	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wyprawy Bartolomeu Diaza, wyprawy Vasco da Gamy, wyprawy Krzysztofa Kolumba, wyprawy Ferdynanda Magellana, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: szkorbut, rekonkwista, • identyfikuje postacie: Henryka Żeglarza, Bartolomeu Diaza, Vasco da Gamę, Krzysztofa Kolumba, Ferdynanda Magellana, • lokalizuje na mapie: Przylądek Dobrej Nadziei, szlak wyprawy Vasco da Gamy, Kalikat, szlak wyprawy Krzysztofa Kolumba, Sewillę, szlak wyprawy Ferdynanda Magellana, • przedstawia wyprawy odkrywcze Krzysztofa Kolumba, Ferdynanda Magellana, Vasco da Gamy, Bartolomeu Diaza, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wyprawy Johna Cabota, wyprawy Francisa Drake'a, wyprawy Jacques'a Cartiera, • identyfikuje postacie: Jana II, Izabelę Kastylijską, Ferdynanda Aragońskiego, Johna Cabota, Henryka VII, Sebastiana

		<p>Cabota, Francisa Drake'a, Jacques'a Cartiera, Elżbietę I, Hernána Cortésa, Francisca Pizarra,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Ceutę, Maderę, Azory, Senegal, Bahamy, Filipiny, Nową Fundlandię, Labrador, Rzekę Świętego Wawrzyńca, Montreal, • przedstawia wyprawy odkrywcze Francisa Drake'a, Johna Cabota, Jacques'a Cartiera, • przedstawia niebezpieczeństwa zagrażające żeglarzom w XV i XVI w., <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Rio de Oro, Arguin, • opisuje proces odkrywania nowych ziem przez Europejczyków w XV–XVI w., • charakteryzuje działalność Henryka Żeglarza i jej znaczenia dla kolejnych wypraw odkrywczych, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i porównuje różne koncepcje poszukiwania morskiej drogi z Europy do Indii, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę jednostki dziejach ludzkości (na wybranym przykładzie podróżnika-odkrywcy z XV–XVI w.)
80.	Przez morza i oceany. Podróżnicy XVI–XVIII w.	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wyprawy Willema Barentsa, pierwszej wyprawy Jamesa Cooka, trzeciej wyprawy Jamesa Cooka, • identyfikuje postacie: Willema Barentsa, Jamesa Cooka, • wskazuje główne kierunki europejskich wypraw odkrywczych w XVII i XVIII w., • wymienia najważniejszych europejskich podróżników-odkrywców XVII–XVIII w., <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wyprawy Vitusa Beringa, wyprawy Jeana François La Pérouse'a, • identyfikuje postacie: Williama Dampiera, Vitusa Beringa, Jeana François La Pérouse'a, • lokalizuje na mapie: Tahiti, Arktykę, Półwysep Kolski, Nową Zelandię, Hawaje, Cieśninę Beringa, • określa przyczyny europejskich wypraw odkrywczych w XVII i XVIII w., <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę śmierć Jamesa Cooka, • identyfikuje postacie: Samuela Wallisa, Philipa Cartereta, Josepha Banksa, Johanna Reinholda Forstera, Jerzego Adama Forstera, • lokalizuje na mapie: Samoa, Patagonię, Wyspę Wielkanocną, Nową Fundlandię, • charakteryzuje rolę naukowców w wyprawach odkrywczych XVII–XVIII w. <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje „białe plamy” na mapach świata w XVII i XVIII w. <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • uwzględniając chronologię – przedstawia proces poznawania zamorskich lądów przez Europejczyków w XVII i XVIII w.
81.	Chiński tort i indyjska perła	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę koronacji królowej Wiktorii na cesarżową Indii, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: imperializm, dominium, koncesja, „krojenie chińskiego tortu”, hasło „otwartych drzwi”, • identyfikuje postać: królową Wiktorię, • lokalizuje na mapie: kraje wchodzące w skład posiadłości kolonialnych Wielkiej Brytanii, tereny zdobyte przez Rosję w Azji, Chiny, • przedstawia korzyści i straty, które państwom zachodnim przynosiło posiadanie kolonii, • charakteryzuje brytyjski modele kolonializmu, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania sipajów, wybuchu I wojny opiumowej, upadku cesarstwa i powstania republiki w Chinach, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: autonomia kolonialna, Kuomintang, • lokalizuje na mapie: Kanton, kraje wchodzące w skład posiadłości kolonialnych Francji, Rzeszy Niemieckiej, Włoch i Belgii, • charakteryzuje modele kolonializmu Francji, Rosji i USA, • przedstawia walkę mieszkańców Indii i Chin o niezależnienie się od mocarstw kolonialnych, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: założenia Indyjskiego Kongresu Narodowego, wojny japońsko-chińskiej, wybuchu powstania bokserów, • przedstawia przyczyny rozwoju idei kolonializmu w XIX w., • charakteryzuje politykę kolonialną Wielkiej Brytanii wobec Indii, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia formy uzależnienia Chin od państw zachodnich, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia pod względem moralnym politykę kolonialną państw zachodnich w Azji w XIX w
82.	Japonia – przymusowe otwarcie	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wojny japońsko-rosyjskiej, bitwy pod Cuszimą, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: szogun, samuraj, epoka Meiji, • identyfikuje postać: Mutsuhito (Meiji), • lokalizuje na mapie: Japonię, Chiny, Toki (Edo), Koreę, • przedstawia okoliczności dotarcia pierwszych Europejczyków do Wysp Japońskich, • wymienia najważniejsze reformy epoki Meiji,

		<p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: dotarcia Portugalczyków do Japonii, przybycia ekspedycji Matthew Perry'ego na Wyspy Japońskie, epoki Meiji, wybuchu wojny japońsko-chińskiej, anektowania Korei przez Japonię, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: shinto, <i>rangaku</i>, westernizacja, • identyfikuje postać: Matthew Perry'ego, • lokalizuje na mapie: Nagasaki, Shimodę, Hakodate, Port Artur, Tajwan, Mukden, • wyjaśnia przyczyny usunięcia Europejczyków z Japonii w XVII w., • charakteryzuje reformy epoki Meiji, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty podpisania amerykańsko-japońskiego traktatu w Kanagawie, • identyfikuje postacie: Aoki Kon'yo, Maeno Ryotaku, • przedstawia proces „otwierania Japonii” przez państwa zachodnie, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i wyjaśnia wyjątkową pozycję Holendrów w Japonii w okresie izolacji tego kraju <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ruch <i>rangaku</i> i działalność wybranych jego przedstawicieli
83.	Mądrość i piękno Wschodu	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: braminizm, bramin, hinduizm, buddyzm, warna, nieposłuszeństwo obywatelskie, porcelana, laka, konfucjanizm, buddyzm, gejsza, impresjonizm, secesja, abstrakcjonizm, • identyfikuje postacie: Woltera, Johanna Wolfganga Goethego, Mahatmę Gandhiego, Konfucjusza, Buddę, Vincenta van Gogha, • lokalizuje na mapie: Indie, Chiny, Japonię, Wielki Mur, • przedstawia osiągnięcia chińskiej techniki i sztuki, które zostały zapożyczone przez Europejczyków, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty życia Konfucjusza i Buddy, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: <i>parias</i>, <i>sati</i>, ruch <i>non violence</i>, <i>chinoiserie</i> (chińszczyzna), <i>japońszczyzna</i>, <i>zen</i>, • identyfikuje postacie: Indrę, Warunę, Wisznu, Sziwę, Arthura Schopenhauera, Fryderyka Nietzschego, • charakteryzuje kultury: Indii, Chin i Japonii, • przedstawia główne założenia braminizmu, hinduizmu i buddyzmu, • przedstawia zapożyczenia chińskie, japońskie i indyjskie w sztuce zachodu,

		<p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Hermanna Hessego, Tomasza Manna, Aldousa Huxleya, • przedstawia główne założenia konfucjanizmu, • wymienia twórców kultury zachodniej czerpiących z osiągnięć Indii i Dalekiego Wschodu, • , <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegał system kastowy w Indiach <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny fascynacji Europejczyków kulturami Azji
84.	„Jądro ciemności”. Spór o kolonializm	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcie brzemienia białego człowieka, • identyfikuje postać: Davida Livingstone’a, • wyjaśnia, jaką rolę w polityce XIX-wiecznych państw europejskich odgrywał kolonializm, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wojen burskich, konfliktu o Faszodę, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: trzy C, darwinizm społeczny, • identyfikuje postacie: Rudyarda Kiplinga, André Gide’a, • lokalizuje na mapie: Algierię, Kraj Przylądkowy, Maroko, Kongo, Togo, Kamerun, Libię, Etiopię, • przedstawia zdobycze kolonialne państw europejskich w Afryce, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia argumenty, którymi posługiwali się XIX-wieczni zwolennicy kolonializmu, • wyjaśnia, jaką rolę w polityce XIX-wiecznych państw europejskich odgrywał kolonializm, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w drugiej połowie XIX w. poglądy przeciwników kolonializmu nie odegrały większej roli <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własną ocenę kolonializmu,
85.	Europa a Stany	DOPUSZCZAJĄCA

	Zjednoczone 1914–1945	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: ogłoszenia doktryny Monroego, rozpoczęcia nieograniczonej wojny podwodnej przez Niemcy, wypowiedzenia wojny Niemcom przez USA w czasie I wojny światowej, lądowania żołnierzy amerykańskich w Europie w czasie I wojny światowej, ogłoszenia tzw. 14 punktów Wilsona, krachu na giełdzie nowojorskiej (tzw. czarnego czwartku), podpisania <i>Karty atlantyckiej</i>, japońskiego ataku na Pearl Harbor, podpisania <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i>, konferencji wielkiej trójki w Teheranie, konferencji wielkiej trójki w Jałcie, konferencji wielkiej trójki w Poczdamie, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: doktryna izolacjonizmu (doktryna Monroego), czarny czwartek, New Deal (Nowy Ład), wielka trójka, wielka koalicja, nieograniczona wojna podwodna, linia Curzona, • identyfikuje postacie: Jamesa Monroego, Thomasa Woodrowa Wilsona, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Józefa Stalina, Harry'ego S. Trumana, Clementa Attlee, • lokalizuje na mapie: USA, Alaskę, Kubę, Pearl Harbor, Teheran, Jałtę, Poczdam, • przedstawia etapy kształtowania się wielkiej koalicji w czasie II wojny światowej, • wyjaśnia przyczyny przystąpienia USA do I i II wojny światowej, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zatopienia Lusitanii, ogłoszenia programu reform gospodarczych Roosevelta (New Deal), uchwalenia <i>Lend-Lease Act</i>, • wyjaśnia i stosuje pojęcie <i>Lend-Lease Act</i>, • identyfikuje postać: Arthura Zimmermanna, • lokalizuje na mapie: Portoryko, Hawaje, Filipiny, • przedstawia decyzje, które zapadły podczas trzech konferencji wielkiej trójki, • wyjaśnia genezę i główne założenia polityki izolacjonizmu USA, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę wybuchu wojny amerykańsko-hispańskiej, • ocenia, w jakim stopniu zerwanie z polityką izolacjonizmu przez USA wpłynęło na wyniki I i II wojny światowej, • przedstawia plan polityczny zawarty w tzw. 14 punktach Wilsona i ocenia realizację tego programu, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje powiązania ekonomiczne USA i państw europejskich w okresie międzywojennym, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę prezydentów USA w kształtowaniu europejskiego ładu po I i II wojnie światowej
86.	Europa a USA w okresie zimnej wojny	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: ogłoszenia doktryny Trumana, rozpoczęcia i zakończenia blokady zachodnich sektorów Berlina, powstania RFN, powstania NRD, utworzenia NATO, utworzenia Układu Warszawskiego, wybudowania muru

		<p>berlińskiego, kryzysu kubańskiego, Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, rozpadu ZSRR, powstania UE,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: supermocarstwo, światowy system dwubiegunowy, zimna wojna, doktryna Trumana, plan Marshalla, blokada zachodnich sektorów Berlina, mur berliński, kryzys kubański, program tzw. wojen gwiazdnych, światowy system jednobiegunowy (unipolarny), • identyfikuje postacie: Harry'ego S. Trumana, George'a Marshalla, Józefa Stalina, Johna F. Kennedy'ego, Nikitę Chruszczowa, Fidela Castro, Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, • lokalizuje na mapie: Berlin, RFN, NRD, Turcję, • wymienia i omawia najważniejsze kryzysy w stosunkach ZSRR–USA w okresie zimnej wojny, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: ogłoszenia planu Marshalla, przejścia władzy na Kubie przez Fidela Castro, początku interwencji radzieckiej w Afganistanie, ogłoszenia przez Reagana programu tzw. wojen gwiazdnych, • identyfikuje postacie: Sithu U Thanta, Jana XXIII, • lokalizuje na mapie: Koreę, Wietnam, Kubę, Helsinki, Afganistan, • przedstawia kolejne etapy zimnej wojny, • charakteryzuje przyczyny narastania wrogości pomiędzy USA i ZSRR po II wojnie światowej, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wojny koreańskiej, wojny wietnamskiej, powstania EWWiS, powstania EWG, powstania Euratomu, • przedstawia etapy polityczno-ekonomicznej integracji państw europejskich (od EWWiS do UE), <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki rozpadu światowego systemu dwubiegunowego <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie zimnej wojny w kontekście światowego układu sił,
87.	<p>Świat małych odległości. Proces globalizacji</p>	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę forum gospodarczego w Seattle, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: globalizacja, antyglobalizm, • wymienia sfery działalności człowieka, w których obserwować można procesy globalizacji, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: glokalizacja, McŚwiat, świat Dżihadu, uniformizacja, alterglobalizm, • lokalizuje na mapie: Seattle, Davos, • opisuje cechy współczesnej globalizacji, • wymienia przykłady krajów biednego Południa oraz bogatej Północy,

		<p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zagrożenia związane z globalizacją, • wyjaśnia źródła podziału na McŚwiat i świat Dżihadu, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje szanse i zagrożenia dotyczące krajów biednego Południa i bogatej Północy we współczesnym świecie, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy i działania antyglobalistów i alterglobalistów
88.	Kultura w dobie globalizacji i amerykańizacji	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: kultura masowa, mass media, kultura wysoka, amerykańizacja, globalizacja, demokratyzacja kultury, jazz, • identyfikuje postacie: Rudolfa Valentino, Marlenę Dietrich, Polę Negri, Louisa Armstronga, Michaela Jacksona, Madonnę, Eminema, Elvisa Presleya, Bruce'a Lee, • lokalizuje na mapie: Los Angeles, Nowy Orlean, Nowy Jork, • wyjaśnia, dlaczego współczesny świat określany jest mianem globalnej wioski, • przedstawia rozwój muzyki rozrywkowej w XX w. i wskazuje przejawy amerykańizacji w tym procesie, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między kulturą masową i wysoką, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje proces amerykańizacji współczesnej kultury i wskazuje jego pozytywne i negatywne konsekwencje, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego zamerykanizowana kultura masowa została nazwana przez Richarda Hoggarta „połyskliwym barbarzyństwem”, <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wpływ procesu globalizacji na uniformizację kultury.
89.	Bez granic. Globalny handel	<p style="text-align: center;">DOPUSZCZAJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę powstania Unii Europejskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcie liberalizmu, • wymienia najważniejsze światowe organizacje gospodarcze, <p style="text-align: center;">DOSTATECZNA</p>

		<ul style="list-style-type: none">• pamięta daty: powstanie WHO, powstania NAFTA, powstania EWWiS, powstania EWG i Euratomu,• wyjaśnia i stosuje pojęcie protekcjonizmu, <p style="text-align: center;">DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia i stosuje pojęcia: leseferyzm, „niewidzialna ręka rynku”, <p style="text-align: center;">BARDZO DOBRA</p> <p style="text-align: center;">CELUJĄCA</p> <ul style="list-style-type: none">• przedstawia własną opinię na temat liberalizacji handlu we współczesnym świecie
--	--	--